

Uporaba društvenih mreža- sve češće korišteni alati među studentskom populacijom

Kliba, Debora

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:619593>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-13**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

„Dr. Mijo Mirković“

Debora Kliba

UPORABA DRUŠTVENIH MREŽA - SVE ČEŠĆE
KORIŠTENI ALATI MEĐU STUDENSTKOM
POPULACIJOM

Završni rad

Pula, 2022.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

„Dr. Mijo Mirković“

Pula

UPORABA DRUŠTVENIH MREŽA - SVE ČEŠĆE
KORISTENI ALATI MEĐU STUDENSTKOM
POPULACIJOM

Završni rad

Ime i prezime studenata:

Debora Kliba, JMBAG: 0303068165, redovan student

Studijski smjer: Informatički menadžment

Kolegij: Ekonomska sociologija

Mentor: izv. prof. dr. sc. Saša Stjepanović

Pula, rujan 2022.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Debora Kliba, kandidat za prvostupnicu ekonomije, smjera Informatički menadžment, ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, 18. rujna 2022. godine

IZJAVA o korištenju autorskog djela

Ja, Debora Kliba, dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom „**UPORABA DRUŠTVENIH MREŽA - SVE ČEŠĆE KORISTENI ALATI MEĐU STUDENSTKOM POPULACIJOM**“ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, 18. rujna 2022.

Potpis

Sadržaj

1. Uvod	1
1.1. Svrha i cilj rada.....	2
1.2. Metode izrade rada.....	2
1.3. Struktura rada.....	2
2. Početak studiranja	4
2.1. Psihološki aspekti početka studiranja	4
2.2. Studiranje u vlastitoj zemlji	6
2.3. Studiranje u inozemstvu	7
3. Emocionalno stanje i posljedično funkcioniranje studenata u vrijeme pandemije	8
3.1. Vrednovanje emocija	8
3.2. Glavne značajke u promjenama studiranja.....	9
3.3. Negativne implikacije studiranja u vrijeme pandemije	11
3.4. Pozitivne implikacije studiranja u vrijeme pandemije	12
4. Pojmovno određivanje i razvoj društvenih mreža	13
4.1. Facebook.....	13
4.2. Twitter.....	15
4.3. Instagram.....	16
4.4. TikTok.....	17
5. Društvene mreže u kontekstu studentskih potreba	19
5.1. Društvene mreže i manipulacija ljudima	19
5.2. Implikacije društvenih mreža na olakšano studiranje.....	21
5.3. Asocijalan koncept društvenih mreža na studentski život.....	22
6. Empirijsko istraživanje – Učestalost, svrha i benefiti pri korištenju društvenih mreža u studentske svrhe	24
6.1. Uzorak i metodologija istraživanja	24
6.2. Rezultati istraživanja.....	24
6.3. Zaključak provedenog istraživanja.....	33
7. Zaključak	34
LITERATURA	35
Sažetak	39

Summary	40
Popis slika.....	41
Popis grafikona.....	41
Prilog: Upitnik - Učestalost, svrha i benefiti pri korištenju društvenih mreža u studentske svrhe	42

1. Uvod

Učestale promjene koje se odražavaju u različitim sferama tehnologije, posljedično utječu na jedan širi spektar područja, među kojima i na obrazovanje. S toga, dolazimo do konstatacije da određeni alati korišteni unutar specifičnog obrazovnog okruženja od strane studenata, usko su povezani i sa promjenom tehnologije. Kao jedna od opće prihvaćenih korištenih tehnologija današnjice, društvene su mreže. Društvene mreže, osim što temeljno nude mogućnost druženja, omogućuju različite profile preferencija, poput dijeljenja sadržaja, zabave, komunikacije, stvaranje zajednice i učenja. Nastavno navedenom, u predmetnom je radu od iznimne važnosti napraviti distinkciju u svrsi društvenih mreža studenata i razloge koje na iste mogu utjecati. U svakom slučaju, činjenica jest da su društvene mreže zamijenile tradicionalno poučavanje, oslanjajući se modelom učenja koji koristi podjelu sadržaja stvorenu od strane korisnika kroz kolaborativno, neformalno okruženje za učenje koje omogućuje studentima učenje u svakom trenutku te na bilo kojem lokalitetu. Od iznimne je važnosti imati i dalje na umu, da proces obrazovanja i učenja zahtijeva svakodnevne društvene interakcije, a visoko obrazovne ustanove imaju za cilj razvoj metoda koje će poboljšati učinkovitosti i djelotvornosti u suradnji između studenata, i profesora.

Također, uspješno uključivanje društvenih medija između samih studenata predstavlja odličnu podlogu modela uključenog i unutar učionica putem nekoliko ključnih čimbenika. Razina poznavanja društvenih medija, kako studenata, tako i profesora, utječe na percepciju studenata s koristima i važnošću društvenih medija unutar samih učionica. Jednostavno rečeno, kao i kod drugih internetskih alata za učenje, percepcija važnosti predmetnog revolucionarnog alata, ključna je. S obzirom na sve veći i lakši pristup svakakvih novina, mlađa populacija relativno jednostavnim putem dolazi do ključnih informacija oko posljednjih „krikova“ tehnologije, a kada su u pitanju društvene mreže ili različiti digitalni oblici u apsolviranju znanja, to svakako ne predstavlja problem, prvenstveno iz razloga što i većina mlade populacije korisnici su pametnih telefona pomoću kojih neprestano istražuju različite sadržaje te vrlo brzo budu upoznati sa određenim novinama koje kasnije prerastaju u neizostavne izvore informacija, odnosno u kontekstu predmetne teme rada i uspješnog završetka ili nastavka njihovog visokog obrazovanja.

1.1. Svrha i cilj rada

Budući da društvene mreže postaju u sve većoj mjeri zastupljenije u različitim poljima društvenog života, pa tako i u sferi visokog obrazovanja, uporaba istih iz dana u dan postaje također sve popularniji vid komunikacije i unutar studentske populacije. Ovakav oblik suvremene komunikacije odražava brži protok informacija, savjeta, dogovora a samim time i pripremnih radnji i to u domeni privatnih dogovora poput odlazaka na kavu ili u kino, pa sve do onih vezanih oko studiranja, poput pripremnih radnji oko kolokvija, seminara i sl.

Stoga je svrha ovoga rada između ostalog definirati u kojoj su mjeri i korištene društvene mreže od strane studentske populacije i unutar točno specifičnog segmenta, što će biti u konačnici ostvarivo ciljnom provedbom strukturirane ankete, temeljem koje provedeno istraživanje ukazati će i na zastupljenu popularnosti između dostupnih društvenih mreža današnjice.

1.2. Metode izrade rada

Sam koncept oko nastanka predmetnog rada te potom u provedbi empirijskog istraživanja, temeljeno je na korištenju primarnih podataka i to prikupljenih jasno strukturiranim anketnim istraživanjem koji su potom analizirani, argumentirani te u konačnici prikazani na temelju iste. Osim navedenih podataka, u sastavni dio predmetnog rada uključeni su i sekundarni podaci koji su prikupljeni iz inozemne literature a potom i komplementarno dovedeni u s vezu sa sljedećim znanstvenim metodama: metodom prikupljanja podataka, metodom analize i sinteze, metodom ukazivanjem na prednosti i nedostataka, induktivnom i deduktivnom metodom, kvantitativnom metodom analize podataka te metodom deskriptivne statistike.

1.3. Struktura rada

Struktura rada obuhvaća sedam zasebnih poglavlja. Uvodni dio predstavlja svojevrstu uvertiru u kojem se prezentiraju glavne značajke kojima je obilježen sam rad. Drugim je poglavljem obuhvaćena tematika početka studiranja koja osim samog psihološkog aspekta, vrši distinkciju između studiranja u matičnoj zemlji te inozemstvu. Treće poglavlje obrađuje emocionalnu komponentu studenta, i to u vrlo

osjetljivom razdoblju, odnosno onom koje je bilo zahvaćeno pandemijom izazvanom COVID – 19 infekcijom, što uz pozitivne i negativne implikacije studiranja u navedenom vremenskom razdoblju, izražava značajnu komponentu koja je usmjerena u vrednovanju samih emocija.

U četvrtom poglavlju rada, naglasak je stavljen na pojam i razvoj društvenih mreža u kojem će biti detaljnije apostrofirane najpopularnije društvene mreže današnjice, što zapravo predstavlja i uvertiru petom poglavlju koje se usredotočuje i na glavnu temu ovoga rada, a to jest društvenih mreža u kontekstu studentskih potreba koje uz pozitivne konotacije, nažalost vežu i one negativne a to jest nastanku asocijalnog ponašanja samih studenata.

Šesto poglavlje obuhvaća empirijsko istraživanje učestalosti, odnosno koristi pri korištenju društvenih mreža u studentske svrhe. U sedmom i posljednjem poglavlju unutar zaključka, izneseni su konačni argumenti i spoznaje koje se odnose na istraženu tematiku.

2. Početak studiranja

Priprema i prijava na fakultet mnogim su studentima cjeloživotni cilj, a postizanje tog cilja odličan je razlog za slavlje i osjećaj velikog postignuća. Istodobno, cilj fakulteta je poput pobjede u velikoj igri u kojoj je pažnja posvećena velikom cilju dok igra službeno ne završi. U kontekstu fakulteta, to jest usmjereno održavati zadovoljavajuće ocjene, odnosno prosjeka ocjena određene akademske godine. Pri većini studenata, postoji kompleksnost osjećaja i određenih emocija iz srednjoškolskog obrazovanja u ono fakultetsko. Jedno jest sigurno, predmetni iskorak u vlastitom obrazovanju potrebno je prilagoditi u onoj mjeri koja će i dalje u pojedincu zadržati osjećaj samopouzdanja i motiviranosti prvenstveno ako je u pitanju studiranje izvan rodnoga grada.

Predmetno poglavlje stavlja naglasak upravo na takvo razdoblje, odnosno na razdoblje koje povezuje psihološku komponentu koja je prisutna pri studiranju u matičnoj državi ili u inozemstvu.

2.1. Psihološki aspekti početka studiranja

Psihološka priprema važan je aspekt pri početku svakog studiranja s obzirom da je emocionalni stres prisutan prvenstveno kod studenata tijekom prve godine izvan kuće, što je dobrim dijelom vrlo često motiviran i pretjeranim zaštitničkim odnosom roditelja u određenim etapama odrastanja djeteta.

Jasno je da adolescentima koji prelaze iz srednje škole na fakultet nisu potrebne samo akademske vještine prilikom nastave, već i vještine upravljanja vremenom, prijeko potrebne pri rješavanju problema s određenim izazovima. Svaki roditelji, ne možemo ih pratiti u stopu unutar studentskog doma ili unajmljenog stanja, međutim može im pomoći u trenutku prije napuštanja doma, pribave uvjetno rečeno skup vještina i navika koje će koristiti kada se budu nalazili pod stresom ili preopterećeni fakultetskom obvezama (ChildMindInstitute, 2021.).

Psihološki aspekt ukoliko nije pravodobno apsolviran u velikoj mjeri može determinirati daljnji tijek studiranja koji je u svojoj suštini komplementaran te uzročno posljedično vezan sa sljedećim aspektima studenta (NZZJZ, 2020):

- **Akademski uspjeh:** Postavljanje visokih standarda nametnuti od samih studenata ili vlastitih roditelja uz koje se također veže pritisak zbog visokih troškova (u kontekstu školarine ili stanovanja), može biti kontra produktivnim. Stoga, od iznimne je važnosti redovito pohađate predavanja, izvršavate dodatnih zadataka, pisanje seminara, te tražiti pomoć kada je za to potrebna.
- **Konflikti s cimerima:** Jedan od najizazovnijih trenutaka prilikom odlaska na studiranje svakako predstavlja suživot sa nepoznatom osobom, koje potencijalno može generirati nekompatibilnosti karaktera prvenstveno u segmentu životnih navika (slušanje određenog žanra glazbe, stupanj higijene, raspored spavanja i sl.) i kao takvi vrlo često mogu eskalirati u određeni sukob među cimerima.
- **Veze na daljinu:** Emocionalni aspekt koji se odnosi na odvojenost od parterance, koji studiraju u drugom gradu vrlo često može izazvati osjećaj usamljenosti, nesigurnosti a ponekad i ljubomore, što se može odraziti i na psihološki aspekt u trenutku početka studiranja. Stoga, veliki naglasak mora biti usmjeren na komunikaciju prvenstveno ukoliko ne postoji mogućnost redovitog viđanja sa voljenom osobom, s obzirom da je socijalna podrška predstavlja zapravo i ključ uspjeha u daljnjem obrazovnom putu.
- **Financijske brige:** Studij je obično prvo razdoblje u životu u kojem studenti osjećaju odgovornost oko vlastitog budžeta, prvenstveno ukoliko sami moraju brinuti udžbenicima, o plaćanju školarine te o životnom troškovima, a što je najbitnije moraju kvalitetno rasporediti i raspolagati s istim.
- **Slika o sebi i svom tijelu:** Psihološki aspekt odlaska na studiranje vrlo često se veže i uz fizički izgled, odnosno prihvaćanja pojedinca od šire mase ljudi. Medijski prikazi, poruke vršnjaka i drugi kulturalni faktori često oblikuju sliku koju mi imamo o nama samima. Upravo iz tog razloga, izuzetno je bitno razvijati prijateljstva, prihvaćati različitost i tolerantnost.

Slijedom navedenog, iako je početak svakog studiranja izuzetno izazovno i stresno razdoblje za većinu studenata, od iznimne je važnosti održavati određenu razinu strpljenja u upoznavanju novog okruženja i nove ljude. Upravo je komponenta socijalizacije sa novim studentima vrlo značajna u prvoj fazi poradi dobivanja

samopouzdanja, prihvaćenosti, uključenosti ali i osjećaja sigurnosti. Također, važnost mora biti posvećena vlastitim svakodnevnim navikama, poput njegovanja različiti izvan nastavnčkih aktivnosti, druženja sa kolegama izvan sveučilišta, bavljenja sportskim aktivnostima te čitanje i različite pisane građe koja nije nužno vezana u domeni studentskog obrazovanja.

2.2. Studiranje u vlastitoj zemlji

Studiranje u inozemstvu vrlo često predstavlja vrhunac svakog životopisa, ali napuštanje kuće na duže vrijeme ne predstavlja san svakog studenta, s obzirom da studiranje u matičnoj zemlji predstavlja različite prednosti, ali u određenom kontekstu i veću komociju.

U današnje vrijeme nije nužno otići u inozemstvo poradi poboljšanja određenih jezičnih vještina te da bi stupili u interakciju sa strancima. Zahvaljujući Bolonjskom procesu, europski se kontinent razvio u platformu za međunarodnih studija, uz uspostavu sve većeg broja studijskih programa na engleskom jeziku. Kao rezultat istog, studentima se pruža mogućnost proširivanja vlastitog međukulturalnog horizonta iako su kod kuće, a ne u inozemstvu. Također, u nekim sektorima, poput obrazovanja, prava ili medicine, studiranje u inozemstvu zapravo može predstavljati određenu otežavajuću okolnost, odnosno nedostatak. Sa stranom diplomom vjerojatno postoji obveza polaganja dodatnih ispita s obzirom da se stručno obrazovanje često temelji na nacionalnom zakonodavstvu, propisima i zahtjevima, malo je vjerojatno da će primjerice absolvirani tečajevi iz inozemstva zadovoljiti zahtjeve domicilne zemlje. Ipak ukoliko je jedan od glavnih razloga učenje stranog jezika, korisno je otići na kraće razdoblje u inozemstvo, i to vjerojatno u okviru programa razmjene EU Erasmus+ (MaM, 2021.).

Iako se posljednjih godina u Hrvatskoj stvara slika zemlje koja postepeno gradi te unaprjeđuje svoj obrazovni sustav a sve u cilju stvaranja društva znanja kojem se u velikoj mjeri teži, posljedično dovodi i do stvaranja visoka očekivanja te percepcija od strane studentske populacije. Nažalost, predmetni vid društvenih smjernica vrlo često se ne preklapa sa stvarnošću, a što je preklapanje izraženo u manjoj mjeri to je veća frustracija kod pojedinaca (Relja i drugi, 2015.).

2.3. Studiranje u inozemstvu

Studiranje u inozemstvu puno je više od produženog odmora. To je akademsko i kulturno iskustvo koje uvodi u nove perspektive i ideje.

Danas je mobilnost studenata rastući fenomen u visokoškolskoj djelatnosti diljem svijeta. Studiranje u drugom kulturnom, zemljopisnom i jezičnom kontekstu nudi ogromno bogatstvo potencijalnih područja za istraživanje. Međutim, dok se ova aktivnost u međunarodnom obrazovanju u sve većoj mjeri popularizira, iznenađujuće, istraživanje o studiranju u inozemstvu, mobilnosti studenata i osoblja, još se relativno rijetko pojavljuje u vodećim časopisima za usporedno obrazovanje (Le i drugi, 2012.).

Često je najvažniji opis usporednog obrazovanja i dalje opis aktivnosti koja su općenito znanstvena, interdisciplinarna i analitička. Slijedom navedenog, međunarodno obrazovanje smatra više orijentiranim na praktičare i bavi se akademskom mobilnošću, međunarodnom razmjenom, opisivanju, ispitivanju i analizi obrazovnih sustava u stranim kontekstima, međutim posljedično su u manjoj mjeri uključeni znanstvenom analizom koja koristi utvrđene ili nove teorijske i metodološke pristupe (Warrier, 2011.).

Neovisno o tomu, globalna perspektiva trebala bi biti sastavni dio obrazovanja svakog studenta koji se opredijeli za studiranje u inozemstvu i to kao jedan od instrumenata kojim se ostvaruje strategija za internacionalizacijom vlastitog životopisa. Upravo iz tog razloga, mnogi vjeruju da obrazovanje u inozemstvu predstavlja najbolji način da se studentima pruži globalna perspektiva (Le i drugi, 2012.).

Postoje različita provedena istraživanja (Safakli, Ihemeje, 2015.) na temelju kojeg se dolazi do spoznaje o različitim čimbenicima koji motiviraju studente za odabir vlastitog obrazovanja u inozemstvu. Ti su čimbenici sljedeći; jezik, kultura, klima, tre pregršt osobnih iskustava. Studiranje u inozemstvu pruža priliku da se izlože brojnim različitim iskustvima što svakako može utjecati i na ostatak studentskog života. Neki su studenti motivirani do te mjere da na kraju promijene svoj glavni smjer ili karijeru kao rezultat novih spoznaja asimiliranih u vrijeme studiranja. Najutjecajniji čimbenik na temelju provedenog istraživanja predstavlja osobni doživljaj koji se temelji na razmjeni iskustava sa ostalim studentima iz drugih krajeva svijeta. Također, kao jedan glavni motivacijski faktor odabira specifičnog sveučilišta osim financijskog

aspekta, dakako pripisuje se i sigurnosti samoga grada, odnosno izrazito niskoj stopi kriminaliteta te bogata kulturološka povijest istog.

3. Emocionalno stanje i posljedično funkcioniranje studenata u vrijeme pandemije

Tijekom pandemije izazvane COVID-19 infekcijom, obrazovno osoblje suočavao se s jedinstvenim izazovima i ogromnim pritiskom. Od brzog prilagođavanja učenja na daljinu pa sve do uravnoteženja utjecaja pandemije na njihov osobni život, u prošloj je godini kako za nastavnike, profesore a na poslijetku i same studente, preplavio ogroman stres te u određenom kontekstu i nemoć, što je posljedično u sferi obrazovanja dovelo do mnogih raspravljanja oko najboljeg načina pružanja socijalne i emocionalne podrške studentima tijekom i nakon pandemije. Nažalost, usprkos golemim naporima, sve protokolarne mjere poduzete od strane stožera civilne zaštite, ni u kojem segmentu nisu mogle nadomjestiti studentski život na kakav je svaki student navikao, ili kakvim se nadao. Iako je možda određenom postotku studenata predmetni vid odvijanja nastave odgovarao, prvenstveno u smislu neke financijske uštede, ili komocije, ne smije se zanemariti ona emocionalna komponenta studenata koja je postala iznimno osjetljiva te izražena na temelju novonastalih okolnosti o kojima će biti riječ unutar predmetnog poglavlja.

3.1. Vrednovanje emocija

Nagli porast broja zaraženih i smrtnosti nastalih uslijed pandemije izazvane korona virusom (COVID-19) doveo je do zatvaranja svih akademskih ustanova, a u određenom trenutku to je uključivalo osnovne i srednje škole u nadi da će se usporiti prijenos virusa među stanovništvom.

Takve su reakcije izazvale opći akademsko obrazovni stres, popraćenim psihološkim reakcijama, poput anksioznosti, ljutnje, depresije i zbunjenosti. Studenti, prvenstveno oni na početku vlastitog sveučilišnog obrazovnog procesa još uvijek nemaju potpuno stabiliziran emocionalni razvoj, pa su stoga u većoj mjeri osjetljivi na psihološke poteškoće kada je učinkovitost učenja oslabljena zbog nedostatka sposobnosti

učenja. Osim toga, pokazalo se da negativni životni događaji znaju imati i negativni utjecaj na akademska postignuća studenata (PMC, 2021.).

Upravo iz tog razloga, bitno je kod svakog pojedinca razviti emocionalnu otpornost, što podrazumijeva onu vrstu sposobnosti u stvaranju pozitivnih emocija i brzog oporavka od negativnih emocionalnih iskustava. Emocionalna otpornost vjerojatnije će dovesti do emocionalno usmjerenog suočavanja, što je povezano s emocionalnim naporima pojedinca u stresnim situacijama. Ovaj adaptivni mehanizam obnavlja i održava normalnu emocionalnu razinu pred velikim događajima. Kroz interakciju između pojedinca i okoline može doći do prilagodbe. Emocionalna otpornost ima značajan utjecaj na mentalno zdravlje i društvenu prilagodbu pojedinca. Razlike u emocionalnoj otpornosti mogu dovesti do individualnih razlika u emocionalnim odgovorima, što opet utječe na kognitivnu obradu emocionalnih informacija (Conway i McDonough, 2006.).

Pandemija izazvana COVID-19 infekcijom potvrđuje potrebu u pripremi studenata pri adekvatnom upravljanju emocijama. Boravak kod kuće i studiranje, u najboljem slučaju digitalnim putem, za njih je već imalo emocionalne posljedice. Kad ljudi razviju emocionalnu zrelost, bolje su opremljeni za brzo prilagođavanje novim situacijama i to prvenstveno kako bi prevladali strah i tjeskobu uzrokovanu raspadom njihove rutine te usmjerili svoju energiju na traženje ispravnih načina pri suočavanju s trenutnim okolnostima (Brackett, 2012.).

3.2. Glavne značajke u promjenama studiranja

U 2019. godini, pa čak i prije nastupa pandemije izazvane COVID-19 infekcijom, u Hrvatskoj postojao je veliki rast pri usvajanju različitih obrazovnih tehnologija. Sustavi upravljanja učenjem danas su uobičajeni u visokom obrazovanju i za studente unutar studentskih kampusa. Tako primjerice u 2015. godini, godišnja stopa rasta upisa putem Interneta povećala se iznimno velikom brzinom od preko 30% godišnje, dokle je u 2019. godini, broj studenata koji su pohađali barem jedan internetski tečaj dosegao je 34,7% ukupne populacije učenika u svijetu.

Početak 2020. godine COVID-19 doveo je do zatvaranja škola i sveučilišta diljem svijeta, što se posljedično odrazilo na 1,2 milijarde učenika i studenata. Predmetne su okolnosti dovele do izrazitog porasta učenja na daljinu, pri čemu se nastava

izvodila putem digitalnih platformi uz korištenje Microsoft Teams-a te Zoom-a (El Said, 2020.).

Međutim, niti jedna tehnologija ne može nadomjestiti klasično odvijanje predavanja, a još manje izostanak socijalizacije među studentskom populacijom. Nažalost, zemlje sa lošom IT infrastrukturom uz nedostatak financijskih sredstva i tehničke podrške, kao i skromna IT vještina od strane profesora i studenata, glavni su izazovi oko online usvajanje učenja na daljinu.

Prema Hodgesu (2020.) dobro planirano učenje na Internetu potpuno se razlikuje od prebacivanja na internet kao odgovor na krizu, s obzirom da brzinom kojom se taj pomak obavlja postaje šokantan za nastavnike i studente. Do sada (op. a. 2021. godine) postoji relativno mali broj providnih istraživanja o tome kako su se sveučilišta u cijelom svijetu nosila s pandemijom COVID-19 i kako se trenutno pripremaju za nadolazeći semestar. Međutim, takvo je preispitivanje potrebno kako bi se pomoglo visokim učilištima u prevladavanju blokade, koja se očekuje u nastavku i tijekom 2021. i 2022. godine.

Hrvatska, u kontekstu osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja, pokrenula je Kurikularnu reformu. Predmetna reforma imala je za cilj uspostavljanje usklađenog i učinkovitog sustava odgoja i obrazovanja kroz cjelovite sadržajne i strukturne promjene kako bi se učenicima osiguralo korisnije i smislenije obrazovanje, usklađeno njihovoj razvojnoj dobi i interesima te bliže svakodnevnom životu, obrazovanje koje će ih osposobiti za suvremeni život, svijet rada i nastavak obrazovanja (op. a. uz naglasak na veći stupanj korištenja IT tehnologije, odnosno table uređaja). Upravo je takav vid promjena koje su uslijedile u obrazovnom sustavu, postale su značajna baza pri lakšoj prilagodbi i na sveučilištima u vrijeme pandemije što je i uslijedilo 16. ožujka 2020. godine (MZO, 2019.).

Provedba smjernica u nastavi na daljinu bile su također usmjerene i na visoka učilišta kroz Sveučilišni računski centar – SRCE i to prvenstveno podrškom uz specifični softver u provedbi predmetnog koncepta nastave. U prvim tjednima Visokim je učilištima, trebalo u prosijeku više vremena u prilagodbi novog obrazovnog koncepta za razliku od samih škola. Razlog u nešto sporijoj prilagodbi usko je vezan s procesom koji je u velikoj mjeri na samom početku nastave na daljini bio usmjeren školama nego visokim učilištima.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja usmjeriti će napore da nastavni materijali budu dostupniji i kvalitetniji, a sve u nadi da povoljnijom epidemiološkom situacijom tkz. *online* nastava, odnosno nastava na daljinu bude u cijelosti ukinuta (MZO, 2020.).

3.3. Negativne implikacije studiranja u vrijeme pandemije

Početak 2020. godine, poznat je po dramatičnim promjenama u svakom aspektu ljudskog života. Predmetne su promjene djelomično ili dobrim djelom prožimale sva područja industrije, obrazovnih ustanova, područja društvenog života itd. Promjene su donijele negativne i pozitivne utjecaje. Stoga će se pandemija tretirati kao svojevrsno zlo koje je umalo ubilo milijune ljudi, ali i istodobno pokretač novih tehnologija unutar društva.

Najviše negativnog utjecaja prouzročene pandemijom imale su zemlje i studenti u kojima je siromaštvo veliki problem. Prihvatljivo je da je pandemija na jednom mjestu gurnula upotrebu tehnologije na višu razinu, dok je u drugima takav nedostatak tehnologije zaustavio cijeli obrazovni sustav. Termin učenje na daljinu se može lako shvatiti, ali u stvarnosti je to mnogo složenije. Za takav vid, odnosno model obrazovanja, potreban je odgovarajući softverski paketi, stabilna internetska veza (op.a. također je poželjan brzi internet), računala (op.a. kao i drugi kompatibilni uređaji) itd. Vrijeme u kojem živimo sa razlogom nazivamo erom tehnologije, ali od 7,5 milijardi ljudi na planeti samo 4,1 milijarde imaju internetsku vezu, ne spominjući pristup računalima i softverskim paketima (Khaliev i drugi, 2020.).

Drugi problem s učenjem na daljinu jest da studente treba osposobiti u koristiti tehnologije koje su im date. Ovaj zadatak zahtijeva neko vrijeme da se potpuno iskoristite za novo pristupa i stoga dolazi do daljnjeg odgađanja nastave.

Uz negativan utjecaj na psiho – fizičko zdravlje, postoji opravdana opasnost da bi promjene mogle negativno utjecati na sposobnost studenata pri apsolviraju izazova učenja, kao i povećanoj potrebi za dodatnim satima instrukcija poradi izostanka onog fizičkog pristupa pri boljem savladavanju gradiva kroz međusobnu interakciju između studenata i profesora. Nadalje, posljedice takvih događaja ispunjene su ozbiljnijim ishodima, koji nisu odmah uočljive, ali će srednjoročno i dugoročno prije ili kasnije „isplivati na površinu“ (Worldbank, 2021.).

3.4. Pozitivne implikacije studiranja u vrijeme pandemije

Vrlo često se u javnosti postavlja pitanje ukoliko uopće postoje određene pozitivne konotacije koje mogu biti svrstane uz sve opće prisutnu COVID-19 infekciju, ili bolje rečeno ukoliko može takva utjecajna pandemija ljudima na kraju iznjedriti bilo kakve pozitivne ishode? Naravno da se odgovor ne može jasno izreći, ali ipak posljedice toga će se u potpunosti otkriti u budućnosti. Međutim, analizirajući današnje vrijeme može se jasno naznačiti da se neki od dotaknutih dijelova COVID 19 mogu na neki način poboljšati ili redefinirati naše društvo u pravom smjeru.

U svakom slučaju kada je riječ o pozitivnom utjecaju pandemije, neosporna jest činjenica oko integracije tehnologije u obrazovni sustav. Obrazovanje i različiti spektar tehnologija komplementarne su cjeline, međutim u tom kontekstu pandemija predstavljala svojevrsan katalizator kojim je ubrzala te stvorila svojevrsnu simbiozu koja se odrazila i u većini javnih službi. Međutim, integracija novih tehnologija u sustav obrazovanja ne podrazumijevaju poboljšanu interakciju između profesora i studenta. Nova tehnologija pruža više mogućnosti ali isključivo ukoliko se pravilno koristi (Khaliev i drugi, 2020.).

Usporedno tomu, reorganizacija dnevnog rasporeda kod studenata prvenstveno zbog veće fleksibilnosti u praćenju nastave, u velikoj se mjeri pozitivno odrazila na život studenata. Kod one skupine studenata koji bi poradi potrebe studiranja napustili vlastiti grad, sada imali su priliku svoje studentsko obrazovanje provoditi u vlastitom gradu, što je u velikoj mjeri utjecalo i na obiteljski budžet koji je u tom smislu prerastao u svojevrsnu uštedevinu koja je potom mogla biti prema drugim kućanskim izdacima, ili jednostavno postati dio uštedevine koja će potom biti redistribuirana u trenucima ukidanja studiranja na daljinu i povratku u studentske klupe. „Novo normalno“ razdoblje u studentskom kontekstu, pružilo je priliku za studiranjem i određenoj populaciji sa slabijim imovinskim statusom, kojima je možda omogućena životna prilika, prvenstveno ukoliko je riječ o studiranju izvan vlastitog grada – države, za boljim sutra, što svakako određenoj kategoriji pojedinaca pruža istu šansu za uspjehom i afirmacijom u životu (Worldbank, 2021.).

4. Pojmovno određivanje i razvoj društvenih mreža

Razvoj društvenih medija potaknut je ljudskim impulsom za komunikacijom i napretkom digitalne tehnologije. Tijekom povijesti ljudi su dolazili do različitih načina komunikacije: putem pošte, telegrafa, svjetlosnih signala i telefona. Dobivanje odgovora prije nekoliko stotina godina značilo je čekanje mjesecima ili godinu dana. Srećom, ljudi nikada nisu prestali tražiti brži način komunikacije. Dvadeseto stoljeće donijelo nam je revoluciju u tom kontekstu, zvanu internet. Internet je predstavio temelj u razvoju sve boljih te inovativnijih načina komunikacije među ljudima. Virtualne platforme poput MySpace i LinkedIn postale su istaknutije početkom 2000-ih, za razliku od web stranica poput Photobucket-a i Flickr-a koje su omogućile dijeljenje fotografija na mreži. YouTube je 2005. godine stvorio potpuno novi način komunikacije među ljudima što je podrazumijevalo gledanje različitih video uratka uz mogućnost izmijene vlastitih stavova i sl. U suvremenom virtualnom svijetu prisutna je značajna raznolikost pri društvenim mrežama, međutim sa jednim zajedničkim nazivnikom, a to jest njihova međusobna povezanost usmjerena u povezivanju s krajnjim ciljem simultanog objavljivanja različitog sadržaja.

Predmetnim će poglavljem biti obuhvaćena upravo takva domena, odnosno detaljnija prezentacija najpopularnijih društvenih mreža današnjice, koje osim svojstva komunikacije među korisnicima, postaju svakim danom snažnim marketinškim alatom velikog broja kompanija.

4.1. Facebook

Facebook američka je internetska usluga za društvene mreže sa sjedištem u Menlo Parku u Kaliforniji i vodeća usluga istoimene tvrtke Facebook, Inc. Mark Zuckerberg jedan je od glavnih osnivača, uz kojeg se ubrajaju nekolicina kolega studenata s Harvard Collegea te cimeri Andrew McCollum, Eduardo Saverin, Chris Hughes i Dustin Moskovitz.

Predmetna je platforma u godinama njezinog začetka bila je namijenjena isključivo studentima s Harvarda. Kasnije, mogućnost njezinog korištenja, odnosno članstva proširena je i na ostala poznata sveučilišta poput Columbije, Stanforda i Yala.

Od 2006.godine nakon navršenih 13 godina starosti, svatko ima mogućnost postati registrirani korisnik Facebooka, iako to može varirati ovisno o lokalnim zakonima. Facebooku se može pristupiti s uređajima koji posjeduju internetsku vezom, poput osobnih računala, tableta i pametnih telefona.

Nakon registracije, korisnici na personalizirani način, imaju mogućnost mogu stvoriti profil koji otkriva određene osobne podatke. Između različitih opcija, pružaju se i one koje omogućuju objavljivanje različitog statusa, tekstova, fotografija i multimedijalnog sadržaja koji se potom dijeli s bilo kojim drugim korisnicima koji su pristali biti im "prijatelji". Korisnici također mogu koristiti razne ugrađene aplikacije, pridružiti se zajedničkim interesnim skupinama, kupovati i prodavati predmete ili usluge na Marketplaceu i primati obavijesti o aktivnostima svojih Facebook prijatelja i aktivnostima na Facebook stranicama koje prate. (Morrison, 2008.).

Brojne kontroverze pratile su Facebook, a često bile su kontirane na segment privatnost korisnika (kao što je slučaj sa skandalom podataka Cambridge Analytica), masovni nadzor, političke manipulacije, psihološke učinke poput ovisnosti i niskog samopoštovanja. Također, različiti sadržaj poput lažnih vijesti, kršenja autorskih prava, govora mržnje i teorija zavjere dodatno su u određenoj mjeri bili negativna reklama samoj platformi. Određeni su analitičari, implicirali različitim činjenicama da je sam Facebook dobrovoljno olakšao te popularizirao širenje takve vrste sadržaja s obzirom da je to postao svojevrsan alat kojim su oglašivači lakše doprijeti do krajnjih korisnika, odnosno potrošača, što jest omogućilo Facebook-u i veću ekonomsku korist od takve vrste poslovno – marketinškog modela (Augustinović, 2013.).

Slika 1: Logo Facebook-a

Izvor: Brandresources (2021): Facebookbrand, dostupno na [https://en.facebookbrand.com/facebookapp/.](https://en.facebookbrand.com/facebookapp/), pristupljeno 15.09.2021.

Slika 1 prikazuje logo Facebook-a, najpopularnije društvene mreže današnjice.

Od 21. siječnja 2021. godine, Facebook zauzima sedmo mjesto u globalnoj upotrebi interneta. Danas, Facebook većinski zarađuje od oglašavanja, i smatra se da ima nižu tarifu klikova, nego većina vodećih web – stranica. Glavna značajka koja privlači nove korisnike Facebook – a je ta što onda korisnici imaju uvid uvećanom istinite podatke i tijekom događanja ljudi koje poznaju ili žele upoznati putem korisničkih profila. Također, jedna od posebnosti Facebook – a su njegove brojne aplikacije koje se mogu dodati u profile, poput igara, kvizova, organiziranja događaja i dražbi, komunikacija putem privatnih poruka, video – pozivi i još mnogo toga (Netokracija, 2021.).

4.2. Twitter

Twitter je američka usluga mikroblogiranja i društvena mreža koja pruža korisnicima komuniciraju te objavu kratkih poruka poznatih pod nazivom "tweetovi". Registrirani korisnici mogu objavljivati, tweetovati i „lajkati“ određeni sadržaj, dokle s druge strane neregistrirani korisnici predmetni sadržaj mogu isključivo samo čitati. Korisnici Twitteru pristupaju putem internetskog sučelja ili aplikacijskog softvera za mobilne uređaje ("aplikacija"), međutim samoj usluzi moglo se pristupiti i putem SMS-a prije travnja 2020. Twitter, Inc. ima sjedište u San Franciscu u Kaliforniji i ima više od 25 ureda širom svijeta. Prvobitni tweetovi bili su ograničeni na gotovo jednu standardnu sms poruku od 140 znakova, ali su potom udvostručeni na 280 znakova. Audio i video tweetovi za većinu računala ostaju ograničeni na 140 sekundi. Twitter su stvorili Jack Dorsey, Noah Glass, Biz Stone i Evan Williams u ožujku 2006. godine, a pokrenuli su ga u srpnju te godine.

Slika 2: Logo Twitter-a

Izvor: Seeklogo (2021): Twitter Logo Vector, dostupno na <https://seeklogo.com/free-vector-logos/twitter>, pristupljeno 15.09.2021.

Slika 3 prikazuje logo Twitter-a, društvene mreže, vrlo popularne kod američkih političara.

Iz godine u godinu, Twitter je bilježio rast u broju korisnika, ali i u u broju dnevnih tweetova. Tako je primjerice, do 2012. više od 100 milijuna korisnika objavilo je gotovo 340 milijuna tweetova dnevno, a usluga je obrađivala prosječno 1,6 milijardi upita za pretraživanje dnevno.

U 2013. godini to je bilo jedno od deset najposjećenijih web mjesta i opisano je kao "SMS s Interneta". Od prvog tromjesečja 2019. Twitter je imao više od 330 milijuna aktivnih korisnika mjesečno (Durland i Fredericks, 2006.).

4.3. Instagram

Instagram (*op. a. obično skraćena IG ili Insta*) američka je usluga društvenih mreža za razmjenu fotografija i videozapisa u vlasništvu Facebooka koju su stvorili Kevin Systrom i Mike Krieger, a izvorno je pokrenut na iOS-u u listopadu 2010. godine. Verzija za Android objavljena je u travnju 2012., nakon čega slijedi sučelje radne površine s ograničenim značajkama u studenom 2012., aplikacija Fire OS u lipnju 2014. godine i aplikacija za Windows 10 u listopadu 2016. godine (Croll, 2017.).

Aplikacija omogućuje korisnicima prijenos Različitog medijskog sadržaja koji se potom mogu uređivati različitim spektrom filtera i organizirati po *hashtagovima* i geografskim označavanjem. Objave se mogu dijeliti javno ili s unaprijed odobrenim sljedbenicima. Korisnici mogu pregledavati sadržaj drugih korisnika prema oznakama i lokacijama i pregledavati sadržaje u trendu. Korisnici mogu lajkati fotografije i pratiti druge korisnike kako bi dodali njihov sadržaj u feed, funkciju koja se ukida od rujna 2020. godine. Sama je usluga s vremenom dodala određene značajke za razmjenu poruka, mogućnost uključivanja više slika ili videozapisa u jedan post i značajku Stories - slično glavnom oporbenom Snapchatu - koja korisnicima omogućuje objavljivanje fotografija i videozapis.

Od siječnja 2019. godine opciju Stories na dnevnoj razini koristi gotovo 500 milijuna korisnika (Russell, 2021.).

Slika 3: Logo Instagram-a

Izvor: Pngtree (2021): Instagram icons and logos., dostupno na <https://pngtree.com/so/instagram.>, pristupljeno 15.09.2021.

Slika 3 prikazuje logo Instagram-a, jedne od najpopularnije društvene mreže današnjice.

Od siječnja 2021. godine najviše je praćen jedan od najpoznatiji nogometaša danasnica Cristiano Ronaldo sa više od 253 milijuna sljedbenika.

4.4. TikTok

TikTok predstavlja aplikaciju koja je nastala na temeljima aplikacije pod nazivom Musical.ly, i koja je postala nevjerojatno popularna među populacijom od 13 do 18 godina. Glavna svrha Musical.ly-a bili su videozapisi koje su generirali korisnici, i to kombinacijom popularnih pjesama s video zapisima. Najpopularnija upotreba aplikacije bila je izrada videozapisa u kojima su se usne sinkronizirale i plesale. Do sredine 2017. godine aplikacija Musical.ly imala je više od 200 milijuna korisnika. Kineski programer aplikacija ByteDance 2016. godine stvorio je aplikaciju po imenu Douyin, suparnik Musical.ly. Prvotno pokrenuta samo u Kini, aplikacija je preimenovana u TikTok radi bolje međunarodne privlačnosti, odnosno boljeg etabliranja pri široj javnosti. Krajem 2017. godine ByteDance je kupio Musical.ly uz naknadu od 800 milijuna dolara. Godine 2018. godine, ByteDance je objedinio korisničke račune Musical.ly i TikTok, spojivši dvije aplikacije u jednu pod imenom TikTok. S ovom jedinstvenom markom i korisničkom bazom, aplikacija je vrlo brzo počela rasti popularnost. TikTok je postala najpreuzimanija aplikacija u Apple App Storeu početkom 2018. godine, prestigavši Instagram, WhatsApp i YouTube (Stoker Walker, 2021.).

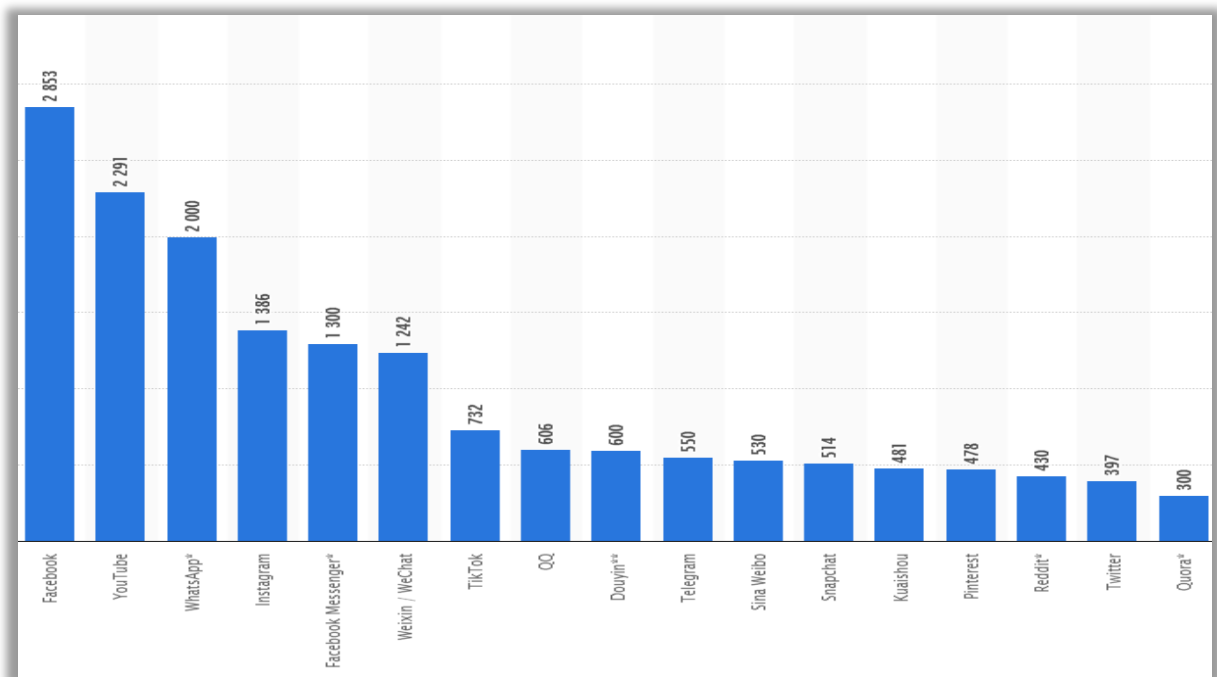
Slika 4: Logo TikTok-a

Izvor: WorldVectorLogo (2021): TikTok logo, dostupno na <https://worldvectorlogo.com/zh/logo/tiktok-logo>, pristupljeno 16.09.2021.

U nastavku je prikazan poredak najpopularnijih društvenih mreža/aplikacija po broju aktivnih korisnika u milijardama prema posljednjem provedenom istraživanju iz 2021. godine.

Grafikon 1: Poredak najpopularnijih društvenih mreža/aplikacija po broju aktivnih korisnika u milijardama (Srpanj, 2021.).

Izvor: Statista (2021): Most popular social networks worldwide as of July 2021, ranked by number of active users(in millions), dostupno na <https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>, pristupljeno 16.09.2021.

U grafikonu 1 prikazan je poredak najpopularnijih društvenih mreža/aplikacija po

broju aktivnih korisnika u milijardama, mjereno u srpnju 2021. godine. Razvidno je da Facebook i dalje predstavlja društvenu mrežu sa najvećim brojem aktivnih korisnika, nakon čega slijedi You Tube te WhatsApp. Društvena mreža sa najvećim rastom novih korisnika jest TikTok, koji je najviše zastupljen korisnicima tinejdžerske dobi.

5. Društvene mreže u kontekstu studentskih potreba

Informacijske i komunikacijske tehnologije iz godine u godinu donose promjene u pedagoškim procesima i u određenim tehnološkim aplikacijama. Trenutno društvene mreže brzo usvajaju veliki broj korisnika od kojih između ostalog prevladava studentska populacija s odličnim uspjehom. Studije su pokazale da alati društvenih mreža predstavljaju komplementarnu nadogradnju u domeni obrazovnih aktivnosti, te iste omogućuju interakciju, aktivno sudjelovanje, razmjenu informacija i resursa te kritičko razmišljanje.

U predmetnom će poglavlju naglasak biti stavljen upravo na takvu dimenziju, odnosno interakciji pomoću društvenih mreža pri lakšem apsolviranju studentskog gradiva međutim biti će također zahvaćena mračna strana takvog vida interakcije, koja se vrlo često manifestira u poprimaju asocijalne crte u karakteru određenih pojedinaca, a time se odmiče od jednog primarnog aspekta koji je usko vezan za studiranje, a to jest stvaranja realnih a ne virtualnih prijateljstava i socijalizacije.

5.1. Društvene mreže i manipulacija ljudima

Ljudi su oduvijek bili društvena bića kojima je potrebno druženje s drugima da bi napredovali u svom emocionalnom i intelektualnom životu, a snaga ljudskih veza ima utjecaj na sreću i mentalno zdravlje. Društvena povezanost ublažava stres, depresiju, podiže vlastitu vrijednost, pruža utjehu i radost, i kao takva dovodi i do mirnije starosti a samim time može povećati u određenim okolnostima i godine života. Stoga, emocionalno zdravlje usko je vezano kako za kvalitetnu, tako i za jačinu veze koja je generirani produkt između odrađenih pojedinaca ili grupe ljudi.

Društvene mreže danas dopuštaju ljudima da putem svojih objava prikazuju svoje živote puno naprednijima i značajnijima nego što to oni uistinu jesu. Objave na društvenim mrežama odnose se uglavnom na važnije životne događaje te sve ono

lijepo što se u životu događa te to stvara iluziju prikaza života ljudi koji je u realnosti mnogo drukčiji. Društvene mreže su idealna platforma putem kojih se u javnost plasira nerealna slika o bilo kojoj društvenoj pojavi, gdje se korisnicima plasiraju slike, video zapisi i informacije koje imaju status iluzije i to potiče manipulaciju ljudima. Tada osobe na društvenim mrežama stječu različite utiske o situacijama o ljudskim životima i percipiraju ih kao uspješne i poželjne, koje u usporedbi s njihovim životima mogu biti nezadovoljavajuće. To kod ljudi potiče anksioznost, depresiju i zavist jer usporedbom objava na društvenim mrežama sa svojim stvarnim životom stječu dojam kako su drugi u životu uspješniji za razliku od njih samih.

Primjerice, osobe često na društvenim mrežama prate aktivnosti svojih bliskih prijatelja koji redovito objavljuju poslovne, obiteljske i društvene uspjehe, putovanja, druženja, zajedničke provode i slično. Ako kod pratitelja postoji ustaljena životna svakodnevnica bez značajnijih događaja u realnom životu poput prijateljevih, kod tih osoba se može pojaviti anksioznost i depresija, pa čak i zavist jer se u njihovim životima ne događaju tako učestale uspješne realne životne situacije. U tom smislu se kreira manipulacija ljudima putem društvenih mreža, gdje se stječe nerealan dojam o ljudskim životima (McCoy, 2006.).

Društvene mreže potiču psihološku manipulaciju ljudima. Psihološka manipulacija predstavlja onu vrstu društvenog utjecaja s ciljem promijene u ponašanju ili percepciju drugih posrednim, obmanjujućim ili nedorečenim taktikama. Utjecaj društvenih mreža u svrhu manipulativnih akcija ne mora biti nužno negativan. Na primjer, određeni pojedinci strategijom nagovaranja osoba labilnijeg karaktera i to putem društvenih mreža, mogu dovesti do promijene navika i ponašanja kod tih istih osoba. Općenito se smatra da je utjecaj društvenih mreža bezopasan kada se poštuje pravo utjecaja, odnosno mogućnost kod osobe prihvatanja ili odbijanja i gdje ne postoji nikakav oblik prisile (McCoy, 2006.).

Manipulacija ljudima putem društvenih mreža danas je prisutna u mnogim domenama života. Tako često tvrtke, političari i drugi važni akteri često manipuliraju ljudima putem društvenih mreža tako da im prikazuju način života, obećanja i informacije koje često nemaju veze s realnošću. Ovakvo ponašanje prema korisnicima društvenih mreža često doprinosi stvaranju negativnih psiholoških stanja kod istih te izaziva značajne promjene u njihovu ponašanju koje postaju nepoželjne za ljudsko mentalno zdravlje.

Manipulaciju na društvenim mrežama potrebno je maksimalno reducirati i po potrebi zakonski regulirati i sankcionirati u većim i štetnim slučajevima. Upravo prevencija manipulacije putem društvenih mreža može dovesti do manje nasilja, mentalnih poremećaja, usamljenosti i bilo kakvih drugih divergencija u životu ljudi (Sweetser, 2010.).

5.2. Implikacije društvenih mreža na olakšano studiranje

U današnjem svijetu, društvene mreže igraju nezamjenjivu ulogu pri učenju sveučilišnih studenata u postizanju obrazovnih ciljeva. Stoga, društveni mediji postaju sve važniji saveznik. Jedan od konstruktivnih učinaka pri korištenju društvenih medija predstavlja upoznavanje javnosti s podacima koje generiraju korisnici, ideje i što je zapravo potaknulo dodatan tehnološki napredak te povećanje znanja u studentskim zajednicama.

Društveni mediji sve više postaju kritični element ljudskog društva, mijenjajući društvene norme, vrijednosti te u nekim segmentima i kulturu. Dijeljenje informacija i distribucija sadržaja postaju važne društvene želje. Društveni mediji promijenili su način na koji studenti komuniciraju tijekom određenog procesa učenja i unutar obrazovnih ustanova.

Predmetni oblik interakcije značajan je u razmjeni sadržaja među studentima te s ostatkom društva. Studenti sada sudjeluju u društvenoj raspravi razmjenu slika, objavljivanje svojih komentara, širenjem ideja i sl. Danas općenito društveni mediji utječe na svakodnevni život mladih, a posebno na studente. Digitalni mediji i društveno umrežavanje revolucioniraju metode svakodnevne komunikacije, i to putem suradnje, informiranja, dijeljenja različitog sadržaja a samim time i informiranja kako studentske tako i šire populacije (Abbas i drugi, 2019.).

Iako su studentima na raspolaganju različiti oblici društvenih mreža, Facebook je najcjenjenija platforma za razmjenu materijala, informacija s predavanja, komunikacije s kolegama i pri formiranju akademskih grupa. Važnost Facebooka ne predstavlja isključivo međusobna komunikacija i razmjena informacija među studentima, već uspješnost kao vrsta alata pri učenju i razmjeni obrazovnih sadržaja. Studentima se pruža mogućnost korištenja YouTube-a za gledanje videozapisa i rasprave oko određenog sadržaja, što također može značajno pridonijeti poboljšanju digitalnih vještina a samim time i kognitivnih sposobnosti kod studenata. Također

pruža se mogućnost stvaranja vlastitog videozapisa. Video sadržaji koji se koristi na predavanjima zadržava pažnju studenata, podiže njihov interes a u konačnici i njihovu aktivnu uključenost u nekim idućim nastavnim procesima.

Slijedom navedenog, važnost Facebooka je očita, i to ne samo za uspostavljanje i poboljšanje komunikacije i distribucija multimedijских sadržaja, već kao inovativan alat za učenje. Međutim, kod istog prisutna su određena ograničenja u kontekstu alata za učenje, iz razloga što ne podržava određenu vrstu formata datoteka i vrlo često pri učitavanju veće količine podataka predstavlja značajna ograničenja (Đurica i drugi, 2018.).

Neovisno o tomu, opravdano je očekivati da će Facebook uz društvene mreže u budućnosti postati sve više popularniji alat među studentskom populacijom .

5.3. Asocijalan koncept društvenih mreža na studentski život

Rast u broju studentske populacije koje koriste Facebook, Instagram, Twitter i druge platforme društvenih medija a prvenstveno i vrijeme provedeno na njima, pobudio je interes i zabrinutost kreatora politike, profesora, roditelja zbog utjecaja društvenih mreža na njihov život i psihološku dobrobit. Iako su istraživanja posljedica društvenih mreža na životne segmente još uvijek nedostatna i preuranjena jer društvene mreže postoje relativno kratko vrijeme, istraživači medijske psihologije počinju proučavati načine na koje vrijeme provedeno na tim platformama utječe na svakodnevni život.

Jedna posebno značajna zabrinutost jest ta da vrijeme provedeno na stranicama društvenih mreža zamjenjuje i reducira realno druženje što predstavlja fenomen poznat kao socijalna raseljenost. Strahovi od socijalne raseljenosti stari su koliko i izumi pametnih telefona. Bez obzira koja tehnologija je razvijena, uvijek postoji kulturno uvjerenje da ista zamjenjuje vrijeme licem u lice s bliskim prijateljima i obitelji za druženje u virtualnom svijetu.

Iako danas realne društvene interakcije licem u lice među studentima mogu biti dovedena u pitanje zbog povećanog vremena provedenog na društvenim mrežama. Iako nije rijetkost da studenti svoje društveno vrijeme potiskuju i zamjenjuju ono izvan virtualnog svijeta vremenom na društvenim mrežama. Takve okolnosti dovode da društvene mreže značajno utječu na ljudske segmente života, posebice na

društvene odnose veza i klasičnog studentskog druženje. Također, potiče socijalnu udaljenost a posljedično istoj i asocijalnost (Sweetser, 2010.).

Višestruka istraživanja otkrila su snažnu vezu između korištenja društvenih mreža i povećanog rizika od depresije, tjeskobe, usamljenosti, samoozljeđivanja, pa čak i samoubilačkih misli. Društveni mediji mogu promicati negativna iskustva koja mogu voditi pri asocijalnom ponašanju kako kod studentske populacije tako i kod različitog profila pojedinaca (Helpguide, 2021.):

Neadekvatnosti u vezi sa životom osoba ili izgledom: Čak i ako osobe znaju da se slikama koje gledaju na društvenim mrežama manipulira, još uvijek mogu učiniti da se osjećaju nesigurno kako izgledaju ili što se događa u njihovu životu. Slično tome, svi smo svjesni da drugi ljudi imaju tendenciju dijeliti samo najvažnije dijelove svog života, a rijetko one nevažne događaje koje svi doživljavaju.

Izolacija - studija na Sveučilištu Pennsylvania otkrila je da velika upotreba Facebooka, Snapchata i Instagrama povećava osjećaj usamljenosti.

Depresija i tjeskoba - ljudima je potreban kontakt licem u lice da bi bili mentalno zdravi. Ništa ne smanjuje stres i brže ili učinkovitije podiže raspoloženje od kontakta oči u oči s nekim kome je stalo do osobe. Što osobe više daju prioritet interakciji na društvenim mrežama u odnosu na osobne odnose, to više riskiraju za razvoj ili pogoršanje poremećaja raspoloženja poput anksioznosti i depresije, što pridonosi asocijalnom ponašanju kod pojedinaca.

Samo-apsorpcija - dijeljenje beskrajnih selfieja i svih najdubljih misli osoba na društvenim mrežama može stvoriti nezdravu samoživost i udaljiti ljude od veza i socijalnog kontakta u stvarnom životu.

Danas društvene mreže uvelike ostavljaju posljedice na ukupnost ljudskog zdravlja, primarno potičući samoizolaciju, socijalnu distancu, kreiranje maštovitih uvjerenja za razliku od realnih s obzirom na viđenje stvari i situacija na društvenim mrežama koje su različite od realnih. Stoga je potrebno naći pravilan balans između realnog i virtualnog društvenog života u svrhu minimizacije bilo kakvih negativnih posljedica društvenih mreža na ljudsko mentalno i fizičko zdravlje.

6. Empirijsko istraživanje – Učestalost, svrha i benefiti pri korištenju društvenih mreža u studentske svrhe

U svrhu empirijske obrade ovog završnog rada, provedena je anketa na temelju strukturiranog upitnika s različitim profilom studentskih ispitanika, a sve cilju spoznaje učestalost, svrhe i benefita koji proizlaze pri korištenju društvenih mreža u studentske svrhe. Predmetnim empirijskim istraživanjem dobiva se određeni vid pokazatelja kojim se definira aktualnost stanja, odnosno preferencije istih pri korištenju određene društvene mreže.

6.1. Uzorak i metodologija istraživanja

Ispitivanje je provedeno anketnim putem među stanovništvom iz različitih županija RH i gdje je uzorak činio ukupno 30 ispitanika, i to redovitih te izvanrednih studenata. Svim sudionicima je zajamčena anonimnost podataka. Anketirane osobe pripadaju dobnoj skupini između 18-45 godina.

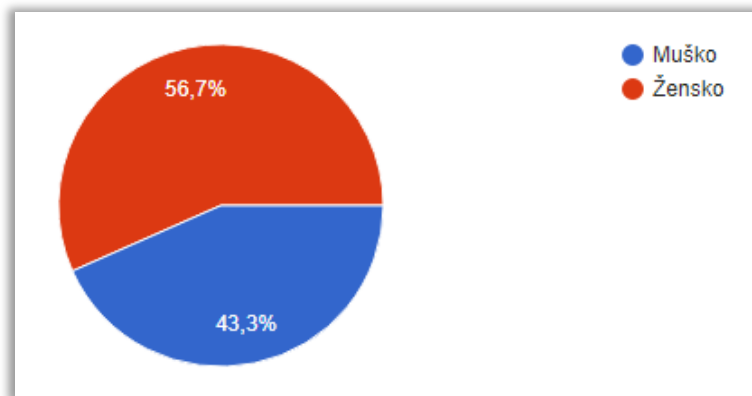
Svi upitnici uredno su popunjeni i arhivirani, a prikaz rezultata obuhvatit će cijeli uzorak. Neovisno o zajamčenoj anonimnosti same ankete, ispitanici su ipak otkrili stupanj obrazovanja, prvenstveno poradi anketne kompleksnosti.

Anketa se sastoji od ukupno 17 pitanja koji obuhvaćaju ponuđenu strukturu odgovora. U analizi rezultata, primijenjena je metoda analize na temelju prikupljenog razmišljanja. Anketa je sastavljena putem Google obrasca, te je pristup istoj bio moguć putem linka koji je potom i poslan elektronskim putem ispitanicima. Rezultati te interpretacija rezultata na temelju provedenog anketnog istraživanja prikazani su u nastavku.

6.2. Rezultati istraživanja

Anketa započinje identifikacijom ispitanika i izjašnjavanjem o njihovom spolu, dobnoj skupini, stupnju obrazovanja te županiji prebivališta što jest prikazano i u nastavku.

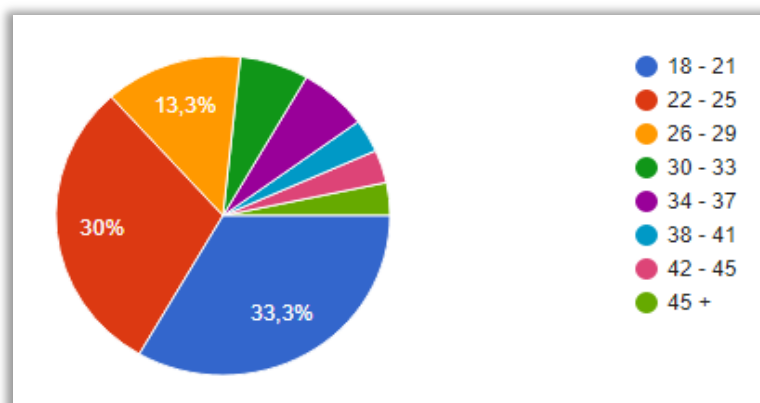
Grafikon 2: Spol ispitanika

Izvor: Izrada autorice 16.09.2021.

Od ukupnog uzorka ispitanika, ostvaren je najveći odaziv od strane ženske populacije, njih 56,7%, što bi u brojčanom ekvivalentu iznosilo njih 17.

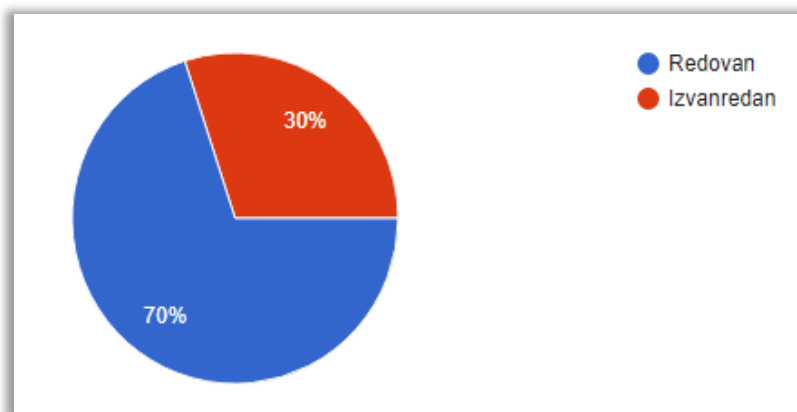
Grafikon 3: Godine ispitanika

Izvor: Izrada autorice 16.09.2021.

Najveći postotak ispitanika, njih 33,3% pripada dobnoj skupini između 18 i 21 godinu, dokle najmanji odaziv u pristupu anketi obuhvaća dobnu skupinu iznad 38 godina.

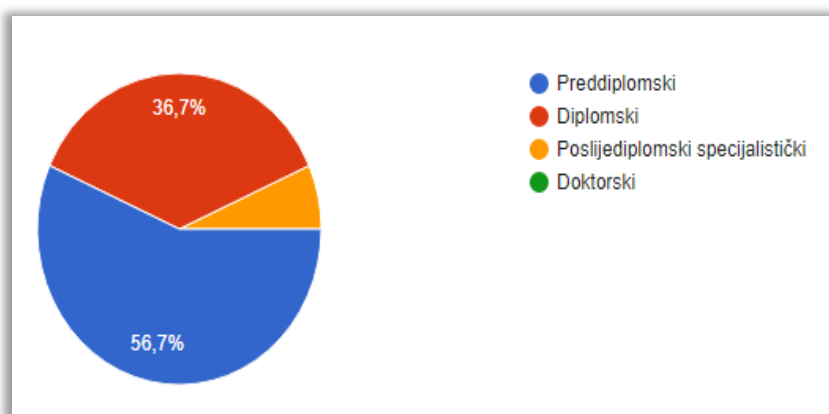
Grafikon 4: Status studenta

Izvor: Izrada autorice 16.09.2021.

Između anketiranog uzorka studenata, 70% istih, redoviti su studenti, odnosno njih 21.

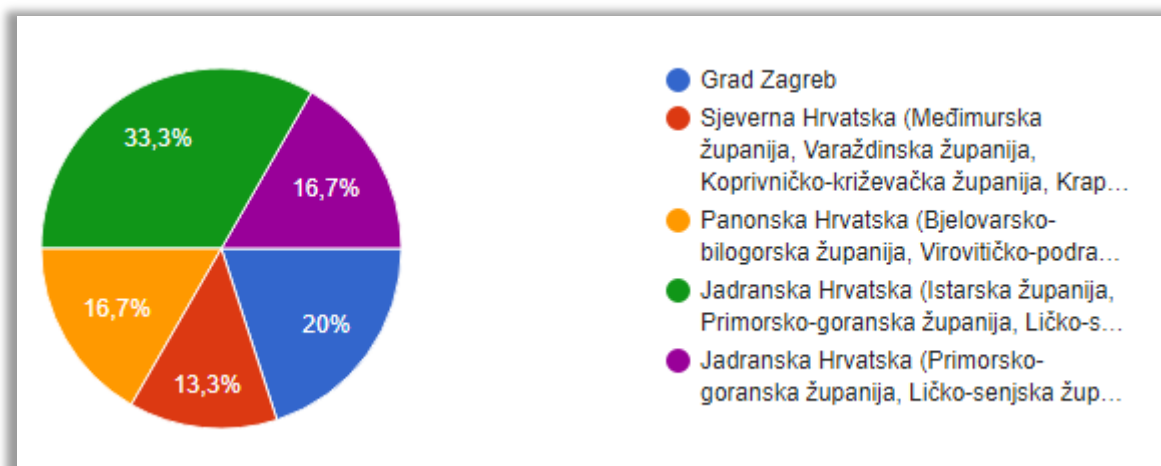
Grafikon 5: Studijski program

Izvor: Izrada autorice 16.09.2021.

Analizirajući studijski program ispitanika, razvidno je kako je anketi pristupilo u najvećem postotku ispitanika preddiplomskog studijskog programa (56,7%) te ispitanici koji pohađaju diplomski studijski program (36,7%). Preostalih 6,7% studenti su poslijediplomskog specijalističkog studija.

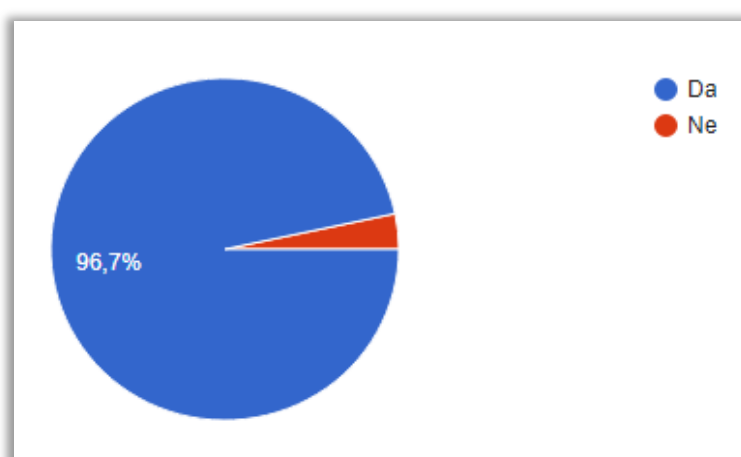
Grafikon 6: Županija prebivališta

Izvor: Izrada autorice 16.09.2021.

Jedno od početnih anketnih pitanja pružao je mogućnost da anketirane osobe navedu i vlastito područje prebivališta. Od anketiranog uzorka studenata, najveći postotak i to njih 33,3% prebivalište ostvaruje unutar Jadranske Hrvatske, odnosno jednog od četiri statistička područja Hrvatske koje obuhvaća Primorsko-goransku županiju, Ličko-senjsku županiju, Zadarsku županiju, Šibensko-kninsku županiju, Splitsko-dalmatinsku županiju, Istarsku županiju te Dubrovačko-neretvansku županiju.

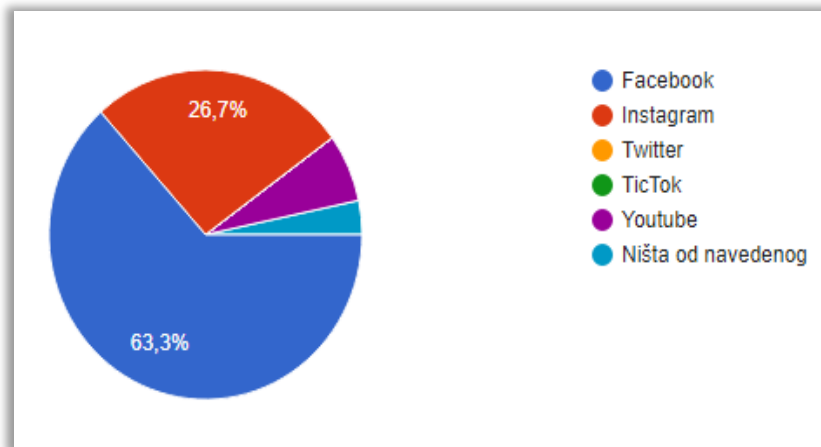
Grafikon 7: Uporaba određene društvene mreže

Izvor: Izrada autorice 16.09.2021.

Od svih ispitanika, gotovo 97% istih koristi jednu od društvenih mreža.

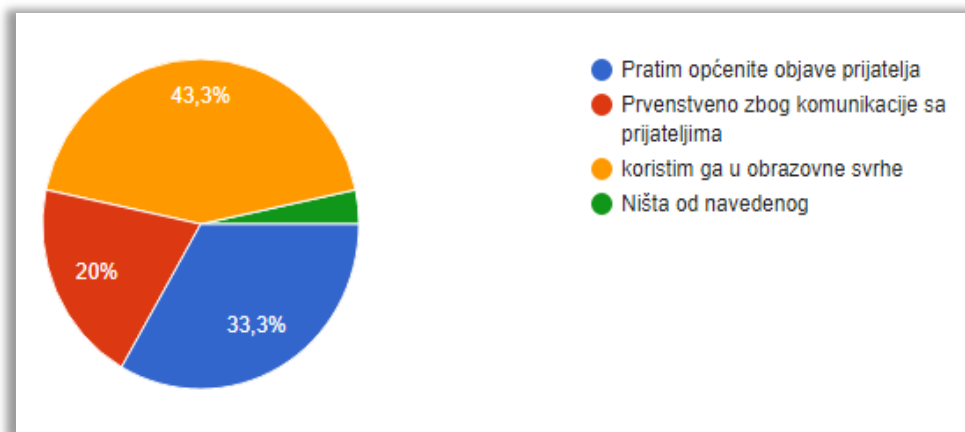
Grafikon 8: Najčešće korištena društvena mreža-platforma

Izvor: Izrada autorice 16.09.2021.

Facebook je bez sumnje korištena društvena mreža broj 1 od strane anketiranih ispitanika (63,2%), i nakon čega slijedi Instagram (26,7%). Youtube predstavlja treću preferenciju prema izboru anketiranih ispitanika.

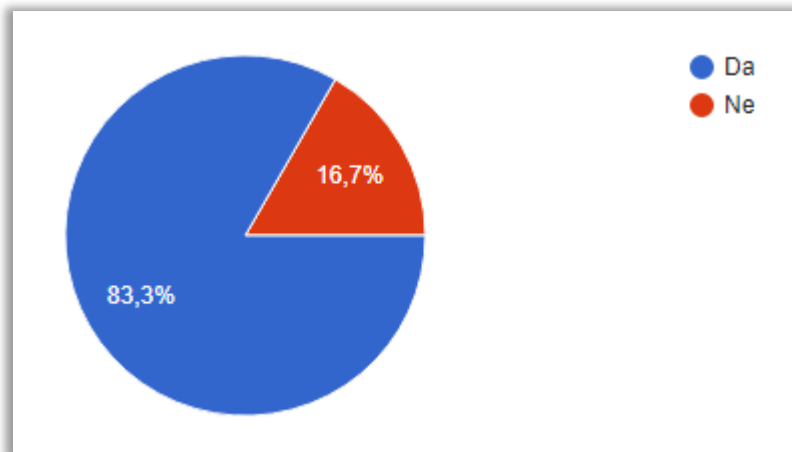
Grafikon 9: Glavna svrha prilikom korištenja društvenih mreža

Izvor: Izrada autorice 16.09.2021.

Od ukupnog broja anketiranih ispitanika, njih 43,3% društvene mreže koristi isključivo u obrazovne svrhe, za razliku od njih 33,3% koji to čine prvenstveno poradi praćenja objava različitog sadržaja od strane prijatelja. Komunikacijske svrhe kod 20% ispitanika predstavljaju glavni razlog u korištenju društvenih mreža.

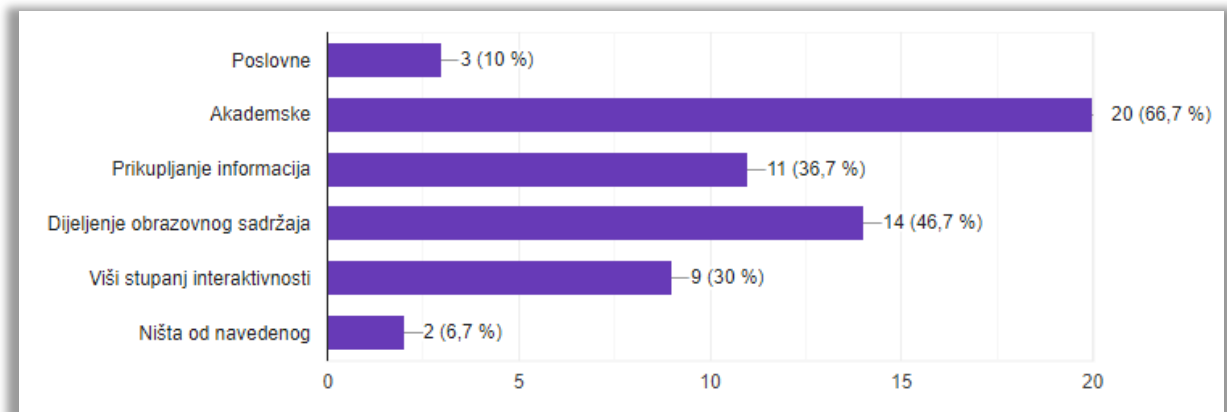
Grafikon 10: Pripadnost određenoj grupi u sklopu društvene mreže

Izvor: Izrada autorice 16.09.2021.

Visokih 83,3% anketiranih ispitanika, dio je jedne od mnogobrojnih grupa koje se nalaze na platformama društvenih mreža.

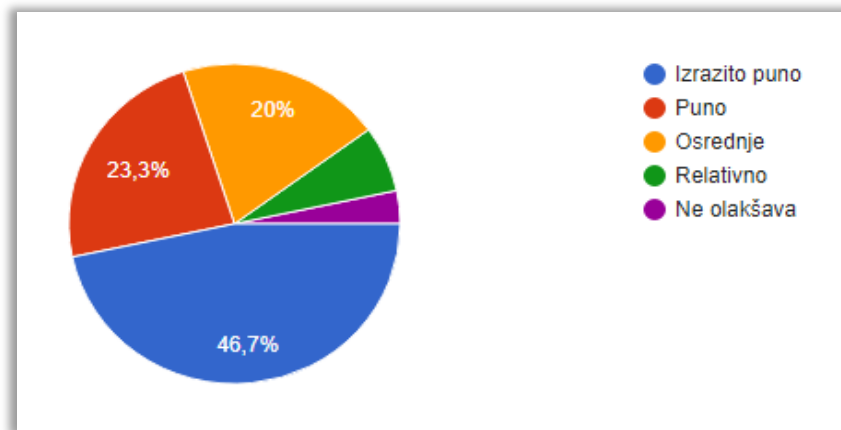
Grafikon 11: Prednosti pri korištenju društvenih mreža

Izvor: Izrada autorice 16.09.2021.

Analizirajući prednosti pri korištenju društvenih mreža, među ispitanicima najveća prednost obuhvaća akademsku domenu (66,7%), obrazovni sadržaj (46,7%) odnosno prikupljanje informacija (33,7%).

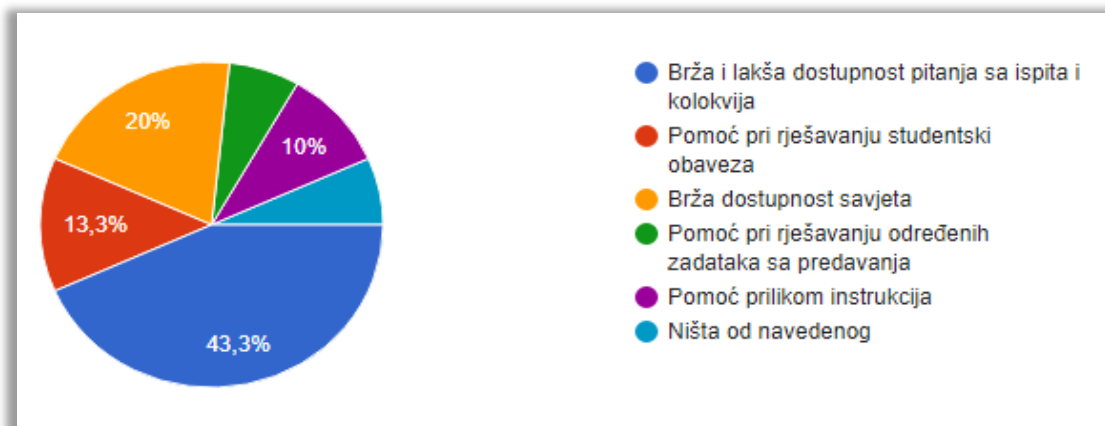
Grafikon 12: Olakšan pristup u studiranju prilikom korištenja društvenih mreža

Izvor: Izrada autorice 16.09.2021.

Dojam među 46,7% ispitanika jest da su zahvaljujući korištenju društvenih mreža, ostvarili izrazito visoki stupanj benefita u dosadašnjem studiranju. Kod 23,3% studenata dojam jest da su im društvene mreže puno olakšale određene studentske obaveze, dokle kod 20% anketiranih studenata, dojam jest osrednji prilikom olakšanog pristupa u studiranju prilikom korištenja društvenih mreža.

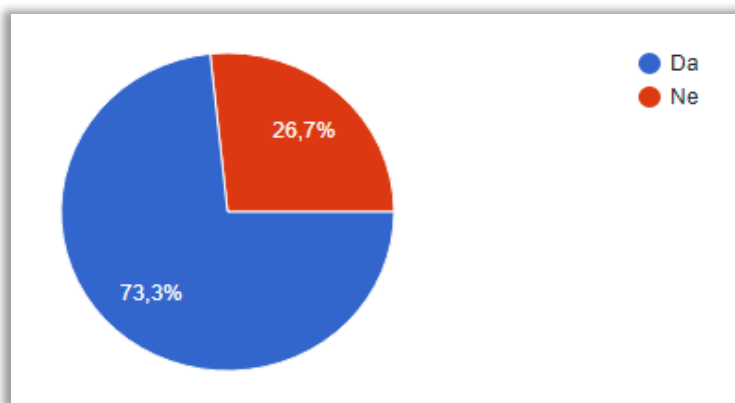
Grafikon 13: Koristi u studiranju prilikom korištenja društvenih mreža

Izvor: Izrada autorice 16.09.2021.

Kao jedna od glavnih koristi u studiranju prilikom korištenja društvenih mreža 43,3% studenata ističe bržu i lakšu dostupnost pitanja sa ispita i kolokvija, dokle njih 20% navodi brzinu kao glavnu korist prilikom studiranja. Pomoć pri rješavanju različitih studentskih obaveza izjasnilo se 13,3% anketirane studentske populacije

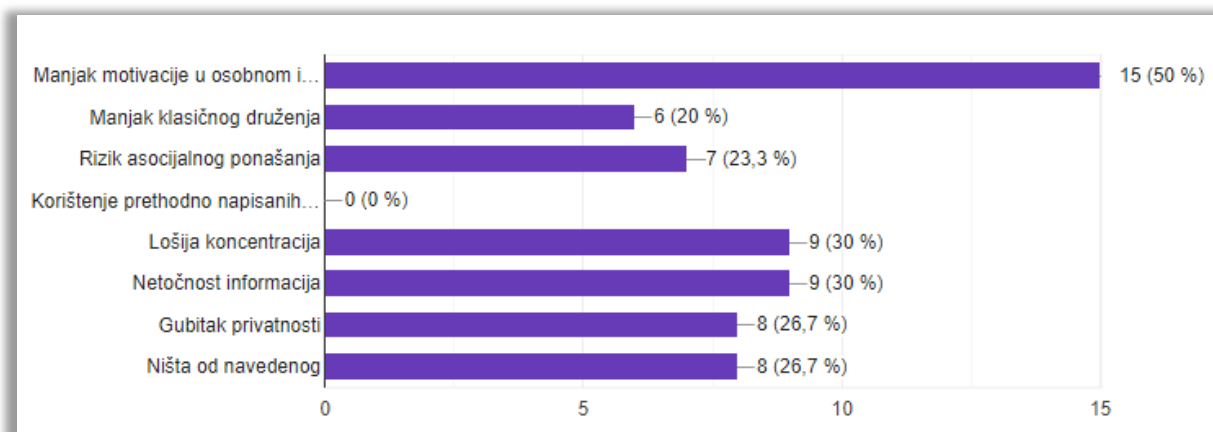
Grafikon 14: Mogućnost razvoja negativnih posljedica prilikom korištenja društvenih mreža

Izvor: Izrada autorice 16.09.2021.

Visokih 73,3% ispitanika svjesno jest da korištenje društvenih mreža predstavlja mogućnost razvoja negativnih posljedica prilikom korištenja istih.

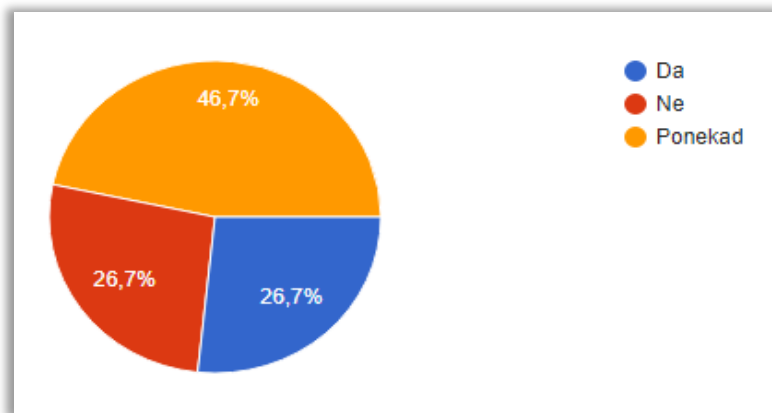
Grafikon 15: Najznačajnije negativne posljedice prilikom korištenja društvenih mreža

Izvor: Izrada autorice 16.09.2021.

Kao jedne od glavnih negativnih posljedica prilikom korištenja društvenih mreža, anketirani studenti konotaciju nalaze u manjku motivacije u osobnom istraživanju knjižne građe (50%), zatim lošijoj razini koncentracije (30%) te netočnosti u dobivenim informacijama (30%).

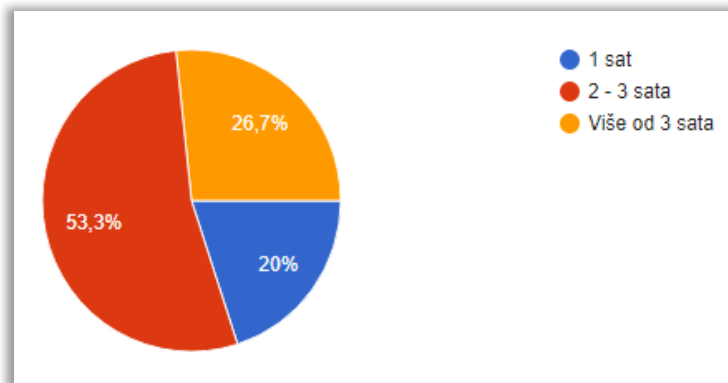
Grafikon 16: Mogućnost odvratanja od fakultetskih obveza prilikom korištenja društvenih mreža

Izvor: Izrada autorice 16.09.2021.

Odvraćanje od fakultetskih obveza prilikom korištenja društvenih mreža, kod gotovo 47% ispitane studentske populacije jest detektiran kao jedan čestih razloga.

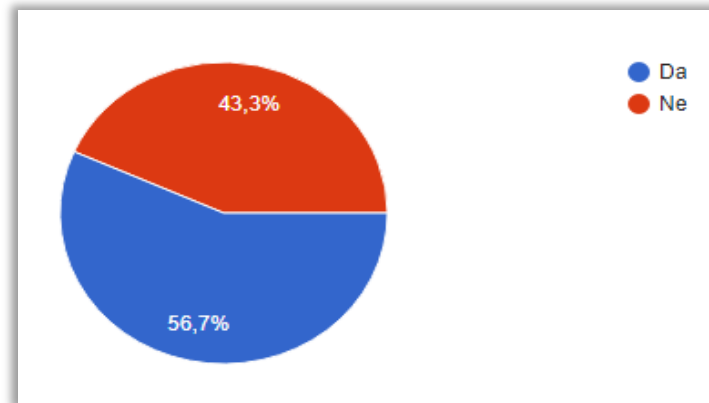
Grafikon 17: Dnevno provođenje vremena prilikom korištenja društvenih mreža

Izvor: Izrada autorice 16.09.2021.

Analizirajući dnevno provođenje vremena na društvenim mrežama, kod 53,3% ispitanika ono iznosi od 2 do 3 sata dokle kod 26,7% isto iznosi u prosjeku i više od 3 sata dnevno. Svega 20% ispitanika na društvenim mrežama dnevno provodi do 1 sata.

Grafikon 18: Mogućnost smanjenja u korištenju društvenih mreža po završetku fakultetskog obrazovanja

Izvor: Izrada autorice 16.09.2021.

Završetak fakultetskog obrazovanja uz stjecanje akademske titule, posljedično bi trebalo dovesti i do smanjenog korištenja društvenih mreža što je prepoznato kod 56,7% anketiranih studenata.

6.3. Zaključak provedenog istraživanja

Provedeno empirijsko istraživanje dalo je značajne rezultate i uvid u aktualnu zastupljenosti studentske populacije u korištenju društvenih mreža i to u segmentu obrazovanja te pomoći koja je dostupna putem različitih grupa koje su također vrlo posjećene od strane studenata.

Rezultati ankete, preslikavaju relativno slične rezultate koji vrlo često budu ostvareni u sklopu praćenja, odnosno zastupljenosti korisnika pri određenoj društvenoj mreži, koja u konkretnom odnosi se na društvenu mrežu Facebook.

Korelacijski odnos koji proizlazi ostvarenim prednostima pri korištenju društvenih mreža te brzinom dostupnih informacija studentima u sklopu njihovog akademskog obrazovanja, svakako će doprinijeti da postotak korisnika za vrijeme vlastitog obrazovanja bude i dalje visoko zastupljenim. Nažalost, provedbom ankete, razvidno jest da studentska populacija dnevno provodi relativno puno vremena na društvenim mrežama, što dakako pri velikom postotku studenata može stvoriti i svojevrsnu ovisnost, ali i gubitak draži studentskog života, a to jest druženja te želje za vlastitim istraživanjem različitih tema koje poradi ustupljenosti materijala u sve većem postotku kod studentske populacije drastično opada.

7. Zaključak

Društveni mediji predstavljaju skup aplikacija, odnosno web stranica koje korisnicima pružaju platformu za dijeljenje određenog sadržaja. Osim klasičnog objavljivanja fotografija i ažuriranja statusa, društveni mediji pružaju i interaktivnu računalnu tehnologiju u kojoj se mogu razmjenjivati različite ideje, informacije, interesi u karijeri, studentske obaveze i drugi oblici izražavanja kroz prividne, virtualne zajednice. Društveni mediji igraju važnu ulogu pri velikom postotku studenta. Zamjenom obrazovnog sustava s online tečajevima, društveni mediji postali su ona oglasna ploča na kojoj možete dobiti sve informacije o nastavi, sjednicama i različitim rezultatima. Također pomaže učenicima da se povežu sa svojim kolegama kako bi razgovarali i razmjenjivali ispitne informacije, obaveze koje se odnose u pisanju kritičkih osvrti, seminara te na posljertku završnih, diplomskih i specijalističkih radova s kojima će studenti okruniti svoj akademski put i steći toliko željenu diplomu koja će potom postati ponos u njihovom daljnjem životnom procesu.

Razvoj pandemije izazvane COVID-19 infekcijom, osim negativnih konotacija, u određenom je kontekstu predstavljala i svojevrsni katalizator koji je u velikoj mjeri predimenzionirano akademski svijet, i to prvenstveno u segmentu predavanja, odnosno polaganja ispita. Međutim, novi *modus operandi* obrazovnih institucija uz kombinaciju korištenih društvenih mreža od strane studentske populacije, u velikoj su mjeri otvorile novo poglavlje negativnih implikacija koje se prvenstveno odnose na veći stupanj otuđenosti među studentskom populacijom, manjak društvenog života, odnosno sastavnih etapa za vrijeme studiranja kod svakog studenta. Struka je u tom kontekstu jasna, prvenstveno u razvoju ozbiljnih kliničkih dijagnoza poput depresije, osjećaja otuđenosti, asocijalnog ponašanja kod pojedinca i ostalih ozbiljnih zdravstveno psihičkih problema. Stoga, od iznimne je važnosti uspostaviti zdravu ravnotežu koja neće predstavljati svojevrsan uteg u razvoju i praćenu novih komunikacijsko informacijskih tehnologija, već će postaviti zlatnu granicu koja će omogućiti zdravo i sigurno obrazovanje. Svaka obrazovna institucija, imat će obvezu pronaći model po kojem će na ispravan način educirati studente da neovisno o pomoći koje tehnologije, poput društvenih mreža pružaju prvenstveno u dostupnosti traženih informacija i sadržaja, u velikoj mjeri usmjeravati ih pro aktivnom načinu razmišljanja i studiranja koje će prvenstveno uključivati i krasiti istraživački kontekst u domeni njihovog obrazovanja.

LITERATURA

Knjige:

1. Croll, D (2017): Instagram Marketing: Social Media Marketing Guide: How to Gain More Followers, Independently published, 2017.
2. Durland, M., Fredricks, K.A (2006): Social Network Analysis in Program Evaluation, John Wiley & Sons Inc , 2006.
3. McCoy, D. (2006): The Manipulative Man: Identify His Behavior, Counter the Abuse, Regain Control, Adams Media; Edition Unstated, 2006.
4. Russell, D (2021): Social Media Marketing Guide 2021., Publishing World, 2021.
5. Stoker Walker, C (2021): TikTok Boom, Canbury Press, 2021.
6. Warrier, B.s (2011): Studying Abroad, McGraw Hill Education; 1st edition, 2011.

Članci, publikacije, radovi, zbornici:

1. Abbas, J., Aman J., Bano, S., Nurunnabi, M (2019): The Impact of Social Media on Learning Behavior for Sustainable Education, Sustainability Volume 11, Issue 6, 2019., dostupno na <https://www.mdpi.com/2071-1050/11/6/1683>, pristupljeno 16.09.2021.
2. Augustinović M. (2013): Agregirani društveni graf korisnika usluga društvenog umrežavanja. Diplomski rad. Sveučilište u Zagrebu, Fakultet elektrotehnike i računarstva; 2013. dostupno na https://www.fer.unizg.hr/_download/repository/Diplomski_rad_-_Mia_Augustinovic.pdf, pristupljeno 15.09.2021.
3. Brackett, M. A. Rivers, S., Reyes, M. & Salovey, P. (2012): Enhancing academic performance and social and emotional competence, Learning and Individual Differences, Volume 22, Issue 2, 2012., dostupno na <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1041608010001214?via%3Dihub>, pristupljeno 14.09.2021.
4. Conway A.M, McDonough S.C. (2006): Emotional resilience in early childhood: Developmental antecedents and relations to behavior problems.

- Ann N Y Acad Sci. 2006., dostupno na <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/17347360/>. pristupljeno 14.09.2021.
5. Đurica, N., Đurica, M., Soleša, D., Šimović, D (2018): Students' Perception of the Importance of Using Facebook for Academic Purposes, Croatian Journal of Education, Vol.20; No.4/2018., dostupno na <https://hrcak.srce.hr/216630>, pristupljeno 17.09.2021.
 6. El Said, G.R (2020): How Did the COVID-19 Pandemic Affect Higher Education Learning Experience? Advances in Human-Computer Interaction Volume 2021, dostupno na <https://www.hindawi.com/journals/ahci/2021/6649524/>, pristupljeno 14.09.2021.
 7. Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., Bond, A (2020): The difference between emergency remote teaching and online learning, Educause review, 2020., dostupno na <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>, pristupljeno 15.09.2021.
 8. Khaliev, M.S.U., Khublov, S.M., Magomedov, I.A (2020): The negative and positive impact of the pandemic on education., Journal of Physics: Conference Series, Volume 1691, 1st International Scientific Conference «ASEDU-2020: Advances in Science, Engineering and Digital Education» 8-9 October 2020, Krasnoyarsk, Russian Federation, dostupno na <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1742-6596/1691/1/012134/pdf>, pristupljeno 15.09.2021.
 9. Le, E., Rust, V., Streithwieser T, B (2012): Research on Study Abroad, Mobility, and Student Exchange in Comparative Education Scholarship, Education Volume 7 Number 1, dostupno na https://www.researchgate.net/publication/273519002_Research_on_Study_A_broad_Mobility_and_Student_Exchange_in_Comparative_Education_Scholarship, pristupljeno 14.09.2021.
 10. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2020): Akcijski plan za provedbu nastave na daljinu, dostupno na <https://skolazazivot.hr/akcijski-plan-za-provedbu-nastave-na-daljinu-prijedlog/>, pristupljeno 15.09.2021.
 11. Morrison, B.B., Weaver, A.C (2008.): Social Networking, Computer, Volume: 41, Issue: 2, 2008, dostupno na

<https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/4454412>, pristupljeno 15.09.2021.

12. Relja, R., Ercegovac Reić, I., Čerenić, V (2015): Potrebe, mogućnosti i namjera odlaska u inozemstvo: Analiza stavova studenata iz Splita i Sarajeva, Andragoški glasnik : Glasilo Hrvatskog andragoškog društva, Vol. 19 No. 1-2 (34), 2015., dostupno na https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=230941, pristupljeno 14.09.2021.
13. Safakli, O.V., Ihemeje, O. (2015.): Motivation of Students Studying Abroad: Case of Foreign Students in European University of Lefke, International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development, Oct 2015, Vol. 4, No. 4, dostupno na [https://hrmars.com/papers_submitted/1863/Motivation_of_Students_Studying_Abroad_Case_of_Foreign_Students_in_European_University_of_Lefke_\(Eul\).pdf](https://hrmars.com/papers_submitted/1863/Motivation_of_Students_Studying_Abroad_Case_of_Foreign_Students_in_European_University_of_Lefke_(Eul).pdf), pristupljeno 14.09.2021.
14. Sweetser, K. (2010): A losing strategy: The impact of nondisclosure in social media on relationships, Journal of Public Relations Research, Vol. 22, No. 3.

Internet:

1. Brandresources (2021): Facebookbrand, dostupno na [https://en.facebookbrand.com/facebookapp/.](https://en.facebookbrand.com/facebookapp/), pristupljeno 15.09.2021.
2. ChildMindInstitute (2021): Preparing for College Emotionally, Not Just Academically, dostupno na <https://childmind.org/article/preparing-for-college-emotionally-not-just-academically/>, pristupljeno 13.09.2021.
3. HelpGuide (2021): Social Media and Mental Health., dostupno na <https://www.helpguide.org/articles/mental-health/social-media-and-mental-health.htm.>, pristupljeno 16.09.2021.
4. Master and More (2021): Studying in your home country, dostupno na <https://www.master-and-more.eu/en/studying-in-your-home-country/>, pristupljeno 14.09.2021.
5. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019): Evaluacija - Škola za život - skupovi uživo, dostupno na <https://mzo.gov.hr/istaknute-teme/odgoj-i-obrazovanje/nacionalni-kurikulum/evaluacija-skola-za-zivot-skupovi-uzivo/3268>, pristupljeno 14.09.2021.

6. Netokracija (2021): Facebook je danas napunio 17 godina., dostupno na <https://www.netokracija.com/facebook-17-godina-174925.>, pristupljeno 15.09.2021.
7. Pngtree (2021): Instagram icons and logos., dostupno na <https://pngtree.com/so/instagram.>, pristupljeno 15.09.2021.
8. PMC - US National Library of Medicine (2021): mpact of COVID-19 on Emotional Resilience and Learning Management of Middle School Students., dostupno na <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7485285/>, pristupljeno 14.09.2021.
9. Seeklogo (2021): Twitter Logo Vector, dostupno na <https://seeklogo.com/free-vector-logos/twitter> , pristupljeno 15.09.2021.
10. Statista (2021): Most popular social networks worldwide as of July 2021, ranked by number of active users(in millions), dostupno na <https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>, pristupljeno 16.09.2021.
11. World bank (2021):The Impact of COVID-19 on Education – Recommendations and Opportunities, dostupno na <https://www.worldbank.org/en/news/opinion/2021/04/02/the-impact-of-covid-19-on-education-recommendations-and-opportunities-for-ukraine>, pristupljeno 15.09.2021.

Sažetak

Završetak srednjoškolskog obrazovanja te upis željenog fakulteta za svakog pojedinca predstavlja značajan korak u životu. Predmetno razdoblje u životu generira još veće stresno raspoloženje ukoliko mlada osoba poradi željenog fakulteta napušta rodno mjesto. Društvene mreže u tom kontekstu predstavljaju vrlo često korišteni alat u cilju stvaranja osjećaja manje udaljenosti. Pandemijsko razdoblje u velikoj je mjeri redimenzioniralo održavanje predavanja na kakvo su studenti naviknuti te otvorilo novo poglavlje koje je prvenstveno bilo usmjereno snimljenim interaktivnim predavanjima. Međutim, u tom kontekstu, godinama jest paralelno došlo do sve veće popularizacije društvenih mreža koje su također unutar studentskih zajednica ostvarile također značajnu popularnost koja je prvenstveno korištena u vidu komunikacijskih aktivnosti među studentima što podrazumijeva informacije o ispitnim pitanjima, kolokvija, seminara te svih ostalih studentskih obaveza. Nažalost, lako dostupnost traženih podataka, vrlo često kod studenata smanjuje želju i potrebu za vlastitim angažmanom u istraživačkom kontekstu. Nažalost, pretjerano izlaganje u korištenju društvenih mreža, otvorilo je novo pitanje vezano oko sve češćeg razvoja psihičkih problema, poput depresije, kompleksa manje vrijednosti, asocijalnog ponašanja i sl. Stoga, od iznimne je važnosti da unutar obrazovnih ustanova dolazi do edukacije o nastanku izrazito ozbiljne problematike kod pojedinaca, i to prvenstveno iz razloga što je izrazito teško natjerati manju uporabu društvenih mreža od strane studenata koji zahvaljujući istima, u određenom kontekstu koji se temelji na savjetima te dostupnih materijalima putem društvenih mreža, lakše dolaze do svoje toliko željene diplome, odnosno vlastitog akademskog zvanja.

Ključne riječi: *Social networks, academic education, students, information and communication technologies (ICT).*

Summary

The conclusion of high school education and the enrollment of the desired university for each individual is a significant step in life. This period, generates even greater stressful mood if someone leaves his / her place of birth due to the desired university. Social networks in this context are a very commonly used tool in order to create a sense of less distance. However, in this context, over the years there has been a growing popularization of social networks that have also gained significant popularity within student communities, which is primarily used in the form of communication activities among students, like information regarding exams, colloquia, seminars and all other student obligations. Unfortunately, the easy availability of the required data, very often in students reduces the desire for their own engagement in the research context. Excessive exposure of social networks has opened a new chapter related to the increasing development of psychological problems, such as depression, inferiority complexes, antisocial behavior, etc. Therefore, it is extremely important that education take place on those extremely serious problems, primarily because it is extremely difficult to force less use of social networks by students who, in a certain context based on advice and materials available through social networks, more easily get their desired degree, or their own academic title.

Keywords: *Social networks, academic education, students, information and communication technologies (ICT).*

Popis slika

Slika 1: Logo Facebook-a.....	14
Slika 2: Logo Twitter-a.....	15
Slika 3: Logo Instagram-a	17
Slika 4: Logo TikTok-a.....	18

Popis grafikona

Grafikon 1: Poredak najpopularnijih društvenih mreža/aplikacija po broju aktivnih korisnika u milijardama (Srpanj, 2021.)	18
Grafikon 2: Spol ispitanika.....	25
Grafikon 3: Godine ispitanika	25
Grafikon 4: Status studenta.....	26
Grafikon 5: Studijski program	26
Grafikon 6: Županija prebivališta.....	27
Grafikon 7: Uporaba određene društvene mreže	27
Grafikon 8: Najčešće korištena društvena mreža-platforma.....	28
Grafikon 9: Glavna svrha prilikom korištenja društvenih mreža.....	28
Grafikon 10: Pripadnost određenoj grupi u sklopu društvene mreže	29
Grafikon 11: Prednosti pri korištenju društvenih mreža	29
Grafikon 12: Olakšan pristup u studiranju prilikom korištenja društvenih mreža	30
Grafikon 13: Koristi u studiranju prilikom korištenja društvenih mreža	30
Grafikon 14: Mogućnost razvoja negativnih posljedica prilikom korištenja društvenih mreža	31
Grafikon 15: Najznačajnije negativne posljedice prilikom korištenja društvenih mreža	31
Grafikon 16: Mogućnost odvratanja od fakultetskih obveza prilikom korištenja društvenih mreža.....	32
Grafikon 17: Dnevno provođenje vremena prilikom korištenja društvenih mreža	32
Grafikon 18: Mogućnost smanjenja u korištenju društvenih mreža po završetku fakultetskog obrazovanja.....	33

Prilog: Upitnik - Učestalost, svrha i benefiti pri korištenju društvenih mreža u studentske svrhe

1. Spol *

- Muško
- Žensko

2. Godine *

- 18 - 21
- 22 - 25
- 26 - 29
- 30 - 33
- 34 - 37
- 38 - 41
- 42 - 45
- 45 +

3. Status studenta *

- Redovan
- Izvanredan

4. Studijski program *

- Preddiplomski
- Diplomski
- Poslijediplomski specijalistički
- Doktorski

5. Županija prebivališta *

- Grad Zagreb
- Sjeverna Hrvatska (Međimurska županija, Varaždinska županija, Koprivničko-križevačka županija, Krapinsk...
- Panonska Hrvatska (Bjelovarsko-bilogorska županija, Virovitičko-podravska županija, Požeško-slavonska ž...
- Jadranska Hrvatska (Istarska županija, Primorsko-goranska županija, Ličko-senjska županija, Zadarska žu...

6. Koristite li neku društvenu mrežu *

- Da
- Ne

7. Pretežito koju društvenu mrežu - platformu koristite *

- Facebook
- Instagram
- Twitter
- TicTok
- Youtube
- Ništa od navedenog

8. Glavna svrha korištenja društvenih mreža * ⋮

- Pratim općenite objave prijatelja
- Prvenstveno zbog komunikacije sa prijateljima
- koristim ga u obrazovne svrhe
- Ništa od navedenog

9. Jeste li član određene grupe unutar određene društvene mreže? *

- Da
- Ne

10. Postoje li po Vama prednosti prilikom korištenja društvenih mreža? Koje? *

- Poslovne
- Akademske
- Prikupljanje informacija
- Dijeljenje obrazovnog sadržaja
- Viši stupanj interaktivnosti
- Ništa od navedenog

11. Koliko korištenje društvenih mreža olakšava Vaše studiranje *

- Izrazito puno
- Puno
- Osrednje
- Relativno
- Ne olakšava

12. U kojem segmentu prepoznajete najveću korist pri korištenju društvenih mreža u obrazovne svrhe? *

- Brža i lakša dostupnost pitanja sa ispita i kolokvija
- Pomoć pri rješavanju studentski obaveza
- Brža dostupnost savjeta
- Pomoć pri rješavanju određenih zadataka sa predavanja
- Pomoć prilikom instrukcija
- Ništa od navedenog

13. Smatrate li da društvene mreže u obrazovnom procesu mogu obuhvatiti određene negativne ^{*} posljedice?

Da

Ne

14. Po Vašem mišljenju navedite one najznačajnije ^{*}

Manjak motivacije u osobnom istraživanju knjižne građe

Manjak klasičnog druženja

Rizik asocijalnog ponašanja

Korištenje prethodno napisanih dijelova seminara ili eseja

Lošija koncentracija

Netočnost informacija

Gubitak privatnosti

Ništa od navedenog

15. Odvrća li Vas korištenje društvenih mreža u izvršavanju fakultetskih obaveza? ^{*}

Da

Ne

Ponekad

16. Koliko dnevno vremena provodite na društvenim mrežama? ^{*}

1 sat

2 - 3 sata

Više od 3 sata

17. Smatrate da će nakon Vašeg obrazovanja doći do manje učestalosti u korištenju društvenih mreža?

Da

Ne